

AUSTRALIJOS LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

SEPTINTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9

ADELAIDE, 1954

m. rugsėjo/Sep. 20 d.

Registered at G.P.O., Adelaide,

for transmission by post as a periodical.

Nr. 19 (156)

PASIRAŠYTA SEATO SUTARTIS

Rugsėjo 8 dieną, Maniloje, Filipinų sostinėje, aštuonių tautų — JAV-ųjų, Anglijos, Prancūzijos, Australijos, Naujosios Zelandijos, Filipinų, Pakistano ir Siamo — užsienio reikalų ministrai istorinėse ceremonijose pasirašė dokumentą, kuris ilgam laikui lems daugelio tautų likimą. Tas dokumentas — tai sutartis bendromis jėgomis kovoti prieš komunizmo akresiją Pietryčių Azijoje ir Pietvakarių Pacifiko rajone. Be to, sutarties dalyviai tuoj pat eis į pagalbą ir toms tautoms, kurios sutartyje nedalyvauja, bet prašys sutarties dalyvių pagalbos. Čia turima galvoje pirmoji eilė Indo-Kinijos tris respublikas: Vietnamą (komunistų dar neužimtą dalį), Kambodiją ir Laosą.

Apskritai imant, sutartis apima visą Azijos regioną iki 21 laipsnio 30 minučių pietų platumos. Tuo būdu Formozą ir Hong-Kongą į šią sritį nepatenka, tačiau tai nereikia, kad tos sritys nebūtinai ginamos, jeigu jas komunistai pulsi.

Prie sutarties pridėta dar "Pacific Charter", kuria pažadama Azijos tautoms ekonominė parama siekiant pakelti jų gyvenimo standartą, o taip pat pagalba visoms tautoms, kurios siekia laisvės. JAV-bės atskirame priede paaiškino, kad jos veiks bendrai su kitomis tautomis tik komunistinės agresijos atveju, tačiau tarsis apie bendrą akciją su kitomis tautomis ir bet kurios kitokios agresijos ar užpuolimo atveju.

Tokia, bendrais bruožais, pasirašytos sutarties apimtis. Tiek Australijos oficialūs sluogsniai, tiek ir spauda yra vienodės nuomonės, kad Maniloje daugiausia laimėjo Australija. Šia sutartimi Australijos likimas nulemtas ilgiems metams, ir ne tik dabartinėms žmonių kartoms, bet ir ateinančioms.

Visose Vakarų pasaulio sostinėse sutartis sutikta su ypatingu pasitenkinimu. Vašingtone oficialiai buvo pareikšta, kad dabar JAV-bės turi teisės atidengti ugnį visais atvejais, kai tik komunistai bandys įstoti į svetimas teritorijas.

Nepavykus tinkamai suorganizuoti gėlių ir dovanų įteikimą po "Kaimynų" premjeros spektaklio, visus gėlių ir dovanų siuntėjus, ypatingai p-ną Morkūniene (didžiulis tortas), p-ną K. Taparauską (alaus statinė), p-ną J. Glušauską (gėles ir kitos dovanos), p-ną Daugėlą ir Cardwell gatvės lietuvių gyventojus, p-ną A. Viliūniene ir visus kitus gėlių ir dovanų siuntėjus nuoširdžiai atspaus.

Taip pat atspaus ir visus ALTM Grupės aktorius, kad jiems siūstos gėlės ir dovanos buvo įteiktos tik už dangai nusileidus.

ALTM Grupės Administratorius

Ir Jūs galite imigruoti į Canadą ar USA,

jeigu turite reikalingą vizą. Oficialius dokumentus parūpina

JONAS J. JUŠKAITIS, LL. B.

diplomuotas teisininkas

Istaigos adresas:

Suite 5, Tunstall Building,
709, Dunsmuir Street,
Vancouver 1, B. C., CANADA

(Informacijos suteikiamos padengus visas susirašinėjimo išlaidas).

Commercial LAND COMPANY

153a, Hindley St. (Virš "Star Grocery")

Mielai Jums patars namų pirkimo, pardavimo ir finansų reikalais. Kalbame ir lietuviškai. Darbo valandų laiku skambinti LA 2103 arba MF 2090 p. Matiuokui.

Mums, lietuviams, ir kitiems komunistų pavergtiems kraštams ši sutartis taip pat yra didelės reikšmės, nes kiekviena kova prieš komunizmo ekspansiją, kur ji bevyktų, tuo pačiu artina laisvės dieną visoms pavergtoms tautoms.

Raudonieji ruošiasi pulsi Formozą

Po Kinijos raudonųjų vadų kalbų, raginančių į "šventąjį" žygį "išlaisvinti" Formozą iš nacionalistų, atrodo, kad rimtai ruošiamasi Formozą pulsi.

Pasiruošimas pradėtas. Raudonųjų artilerija jau kuris laikas smarkiai bombarduoja nedidelę salą Quemoy, esančią apie 15 mylių atstume nuo Kinijos žemyno. Šią salą laiko Kinijos nacionalistai ir jos paėmimas yra būtinas prieš pradėdant žygį į Formozą. Nacionalistinė artilerija taip pat apšaudo raudonųjų pozicijas ir ypatingai Amoy uostą, kur raudonieji koncentruoja kariuomenę ir visą savo laivyną invazijai. Tačiau ypatingai aktyvi nacionalistų aviacija. Tiek Amoy uostas, tiek ir kiti artimesni kariniai taikiniai bombarduojami beveik be pertraukos. Nacionalistų aviacija skrenda į Kinijos žemyną po 50-80 lektuvų junginiais.

JAV-bių užs. reikalų ministeris Mr. Dulles, grįždamas iš Manilos, buvo sustojęs Formozoje ir tarėsi su marš. Čiang-kai-šeku. Po to nuskubėjo pas prez. Eisenhowerį padaryti jam pranešimą apie padėtį. Pas prez. Eisenhowerį ta proga įvyko slaptas pasitarimas dalyvaujant aukštesiems karo vadams bei politikams.

Spaudos pranešimai patvirtina, kad raudonoji Kinijos armija atitraukiama iš šiaurės Korėjos ir koncentruojama apie Amoy uosto sritį. Spėjama, kad dar šiais metais gali būti bandoma užimti Formozą.

Kaip žinome, JAV-bių prezidentas aiškiai pareiškė, jog septintasis JAV-bių laivynas tuo atveju įsikiš į karą.

DIDELIS ŽEMĖS DREBĖJIMAS ALŽYRE

Stiprus žemės drebėjimas palietė Orleansville miestą Alžyre, šiaurės Afrikoje. Visi miesto namai sugriauti. Skaičiuojama, kad apie 1300 žmonių yra užmūšta, per 6.000 sužeista ir apie 20.000 liko be pastogės.

Po pirmo labai stipraus žemės drebėjimo sekė dar apie 20 mažesnių drebėjimų, kurie galutinai sugriovė visą miestą.

Visos priemonės sumobilizuotos gelbėti sužeistiesiems.

DR. EVATT IŠPRAŠYTAS IŠ KARALIŠKOSIOS KOMISIJOS

Australijos Darbo Partijos vadas ir opozicijos lyderis Dr. Evatt, kuris Karališkoje Komisijoje, tyrinėjančioje šnipinėjimo reikalus Australijoje ryšy su Petrovų atidengimais, buvo stojęs ginti savo sekretorių, pagaliau buvo iš Komisijos išprašytas. Motyvai — pradėjo kludyti komisijos darbu. Jis tvirtina, kad dokumentai J ir H yra sufabrikuoti tam, kad sukompromituotų Australijos Darbo Partiją. Įrodymų komisijai jis negalėjo pateikti.

Be to, iš Petrovų parodymų išaiškėjo, kad buvusi Prancūzijos konsulato Australijoje tarnautoja Mme Ollier šnipinėjo Rusijos naudai. Prancūzijos valdžios organai Mme Ollier areštavo ir ji turės stoti prieš teismą. Tačiau Mr. Evatt visai pareiškė, kad ir Mme Ollier yra nekaltas... Dėl to Prancūzijos vyriausybė įteikė net dvi protesto notas, nes tai yra jos kompetencija nustatyti, ar Mme Ollier yra kalta ar ne, o Dr. Evatt savo pareiškimais įžeidžia Prancūzijos vyriausybės organus.

Darbo Partijoje Dr. Evatt nustoja pasitikėjimo ir populiarumo ir gali tekti jam visai pasitraukti iš Darbo Partijos lyderio posto.

Niekam neįtinka

Anglijos Darbo Partijos ir opozicijos vado lankymasis Maskvoje ir Pekinge sukėlė pasipiktinimą ne tik pačios Darbo Partijos eilėse, bet nesulaukė pagyrimo ir iš pačių komunistų. Maskvos "Pravda" smarkiai užpuolė Mr. Attlee už tai, kad jis, būdamas Pekinge, prašė Kinijos raudonųjų vadą Mao-tse-tung patarti Malenkoviui, esą Rusija pirmoji turėtų parodyti pavyzdį ir sumažinti savo ginklavimąsi. Tada pasektų ir kitos tautos. "Pravda" pažymi, kad Mr. Attlee tokiais nesąmoningais patarimais noris įsisteikti Amerikos "reakcionieriams".

Mr. Attlee po lankymosi Maskvoje ir Pekine atvyko į Australiją. Kai kurie Darbo Partijos aukšti pareigūnai jį boikotuoja, nes jis, esą, savo lankymusi pas komunistus ruošias dirvą naujoms kapituliacijoms komunistų naudai. Pats Mr. Attlee pareiškęs, kad esą jis stipriai taiką...

BOLŠEVIKAI NORI KONFERENCIJOS

Sov. Rusijos vyriausybė jau net porą metų įteikė JAV-bių, Anglijos ir Prancūzijos vyriausybėms ragindama vėl šaukti naują konferenciją visoms pasaulio problemoms išspręsti. Į pirmąją notą (liepos 24 dienos) Vakarų tautos oficialiai net neatsakė. Rusams pakartojus savo kvietimą buvo atsakyta, kad jokia konferencija negali įvykti, kol rusai sąlyginiai nesutinka leisti Vokietijoje laisvus rinkimus ir kol nepasirašo sutarties su Austrija. Tik išpildžius šias sąlygas Vakarų valstybės sutinka sėsti prie konferencijos stalo kartu su rusais.

Anglijos darbo unijos už V. Vokietijos anginklavimą

Anglijos darbo unijų kongresas didele balsų dauguma pasisakė už Vakarų Vokietijos anginklavimą kolektyvinio saugumo ribose. Už anginklavimą pasisakė 4.077.000 prieš 3.622.000. Paskutiniu momentu Rusija darė pastangų paveikti unijų konferencijos nusistatymą, tačiau nieko iš to neišėjo.

PRANCUZIJA ATMETĖ EUROPOS KARIUOMENĖS PLANĄ.

Prancūzijos parlamentas, po ilgų ir karštų ginčų, nutarė neratifikuoti Europos armijos sutarties, pagal kurią Vokietijos kariuomenė dalyvautų lygiomis teisėmis su kitomis tautomis.

Prancūzijos parlamento sprendimą nepaprastai palankiai sutiko bolševikai, kurie visą laiką siekia skaldyti Vakarų tautų jėgas.

Ryšy su tuo Vašingtone ir Londone vyrauja įsitikinimas, kad Vakarų Vokietijai reikia grąžinti visas suverenines teises ir ji turi sukurti stiprią kariuomenę, kuri būtų pajėgi kovoti su bolševizmo ekspansija. Tuo būdu Prancūzija, kuri taip bijojo Vokietijos karinio sustiprėjimo, liktų antraeilė valstybių tarpe.

BUKIME PASIRUOŠĘ KARUI

Australijos min. pirm. Mr. Menzies pareiškė Melbourne, kad turime būti pasiruošę kiekvienu momentu stoti į karą, nes komunistinė agresija tyko visą laiką pavergti laisvas tautas. Mr. Menzies ta proga pareiškė, jog jis negalys suprasti tų krikščionių, kurie sako, kad jie gali būti geras krikščionims ir kartu komunistais. Tokio galimumo nėra ir toks tvirtinimas yra naivus.

* Prie Baden-Wuerttembergo vyriausybės veikia benamių užsieniečių reikalams komisija. Lietuvių bendruomenės atstovu toje komisijoje PLB Vokietijos Krašto Valdyba paskyrė Tuebingeno apylinkės pirmininką J. Jaks — Tyrį.

* Generolas Hans Speidel, kuris faktiškai vadovauja V. Vokietijos kariuomenės ginklavimui, lankėsi su slapta misija Londone ir tarėsi su Anglijos krašto gynybos ministru.

Trumpai

* JAV-bių laivyno vadovybė pranešė, kad 2 naikintojai po 1600 tonų perduodami Japonijos karo laivyno vadovybei. Tai pirmieji laivai Japonijai.

* JAV-bių Atominės Energijos Komisijos pirmininkas pareiškė, kad ateinančiais metais Pacifiko salose vėl bus vykdomi atominių ginklų bandymai.

* Sydnėjuje nuteistas mirties bausme bulgaras Slavi Radeff, kuris nužudė taksistą. Nuteistas, kuris visą teismo proceso laiką verkė, pareiškė, jog gavęs iš teroristų organizacijos, esančios Italijoje, laišką, kuriuo jam buvo įsakyta tą taksistą nužudyti.

* Anglijos užs. reikalų ministeris Mr. Eden lankosi Europos sostinėse ieškodamas kompromiso, kaip Vak. Vokietijos armiją įjungti į bendrą Europos armiją. Ši problema iškilo Prancūzijai neratifikavus Europos armijos sutarties.

* Australijos Krašto Partija ruošiasi pasiūlyti pataisą konstitucijoje, kad dirbantiesiems nebūtų privaloma būti kurio nors unijos nariu, atseit, būtų palikta laisvam dirbančiojo apsisprendimui.

* 84 mylas nuo Melbourne automobilis atsimušė į pakelės stulpą ir užmušė vieną moterį, o vairuotoją sunkiai sužeidė dėl to, kad bitė, įskridusi per langą, vairuotojui įgylė virš akies.

* Meksikoje, apvirtus autobusui, vienas keleivis uždegė degtuką, ieškodamas savo lagamino. Staiga užsidegė išsiliejęs benzinas ir visi 35 keleiviai, kurie buvo gyvi ir nesužeisti, sudegė, įskaitant ir degtuko padegėją.

* Rytų Vokietijoje bolševikų saugumo policija areštavo du asmenis, kurie esą bandė pergabenti į Vakarų slaptus žemėlapius "pasiruošimui išsprogdinti tiltus per upes bei kelius". Keli šimtai įtariamų taip pat areštuota.

* Australija atsisakys nuo tradicinės pažiūros, kad Australiją ginkluoja Anglija ir toliau ims ginklus iš Amerikos. Pamažu Anglijos įtaka Australijoje silpnėja.

* Sovietų žinių agentūra Tass paskelbė, kad Kinijos teritorijoje areštuoti penki "Syngman Rhee (Pietų Korėjos prezidento) ir Amerikos šnipai".

* Netoli Adelaidės bus pradėtas netrukus statyti naujas miestas. 10 metų laikotarpyje numatoma pastatyti apie 6.000 namų 25.000 gyventojų. Statyba kainuos 20 milijonų svarų.

* Žinoma Australijos Holden automobilių įmonė vėl praplėčia savo fabrikus. Naujoms statyboms numatoma investuoti apie 7,5 milijono svarų. Kasdien numatoma pagaminti 300 automobilių.

* Rusija siunčia savo ambasadorių su personalu į Indoneziją, kad ten geriau galėtų organizuoti raudonųjų aktyvumą.

* Kanadoje yra 198.000 vyrų daugiau, negu moterų.

* Rytų Vokietijos oro specialistai reikalauja, kad būtų prarastas pasaulinio masto tyrinėjimas, ar hidrogeno bombų sprogdinimai, kuriuos vykdė Amerikos specialistai Pacifiko salose, neturi įtakos oro atmainoms. Mat, šiais metais Europoje ir kitur pasaulyje labai blogi orai, nepaprastai daug lyja, žodžiu, žemės ūkiui padaryti didžiuliai nuostoliai. Atrodo, kad tokiais pranešimais komunistai siekia nustatyti visuomenę prieš amerikiečius.

"ŽEMELĖ ŠVENTOJI"

Žemaitijos knygnešių romanas, jau baigtas spausdinti. Vyksta lankstymas ir netrukus bus perduota rišyklon. Manoma, kad spalio mėnesį knyga jau bus įrišta ir pirmon eilėn išsiuntinėta prenumeratoriems.

"Žemelė šventąją" užsisakė (tąsa iš pr. numerio):

37. Gliubertienė, Essendon, Vic.

38. K. Taparuskas, A. delaide, SA.

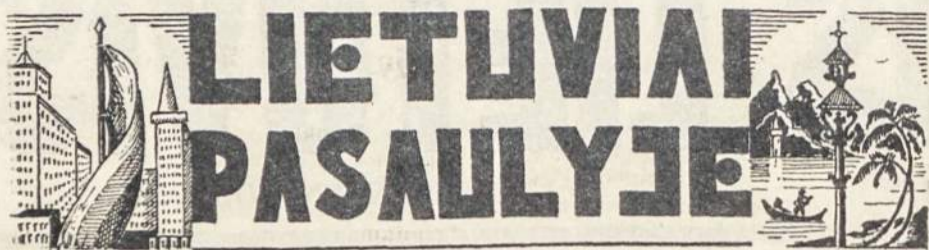
39. Jonas Janušaitis, Prospect, SA

40. P. Pocienė, Hyde Park, SA

41. V. Keraitienė, Queanbeyan, NSW

Užsakymai priimami toliau. Kaina: geresniame popieriuje 8/-, paprastame 6/-.

Užsakymus siųsti Australijos Lietuvui, 35 Cator St., Hindmarsh, SA.

ARGENTINA

* Argentinos Lietuvių Prekybininkų ir Pramonininkų Sąjunga jau pačioje steigimo pradžioje įsirašė virš 100 prekybininkų ir pramonininkų. ALPPS valdybą sudaro: Cikštas, Eidukonis, Sruoga, Bardžius, Geiga, Kanapinskas, Runimas, Šulnys ir Survila.

* Dailininkas J. Rimša, pasaulinio garso lietuvis menininkas, iš Peru grįžo Argentinon. Jis yra numatęs savo kūrinį parodas suruošti JAV-se ir Paryžiuje.

* Lietuvaitė šokėja Rosita W. Riliškytė šiuo metu pasireiškia Buenos Aires Teatro Colon baletu, dalyvauja taip pat ir lietuvių parengimuose.

* Berisė suvaidinta "Valkata", 4 veiksmų drama, versta iš ispanų kalbos Irenos Andriuskaitės. Ir kitose lietuvių kolonijose Argentinoje veikalas turėjo pasisekimo.

D. BRITANIJA

* DBLS pirm. M. Bajorinas, nuo pat Lietuvių Namų Bendrovės įsikūrimo eina b-vės direktoriaus pareigas, anksčiau dirbo tik atitrūkdamas nuo savo tiesioginio darbo. Iš to darbo pasitraukęs jau kuris laikas L. N. b-vėje dirba visą laiką. Tos bendrovės turtas dabar siekia 14.000 anglų svarų (namai verti 10.000, spaustuvė — 4.000) D. Britanijos lietuvių ateities uždavinių tarpe minimas reikalas steigti seneliams prieglaudą, taip pat stovyklą jaunimui. "Europos Lietuvyje" Nr. 33 pranešama apie pastangas įsigyti lietuvišką ūkį. Tam reikalui steigiama privatinė akcinė bendrovė "Lithuanian Farming Company Ltd" su 10.000 svarų kapitalu. Apskaičiuojama, kad toks ūkis Anglijos sąlygose būtų pelningas.

* Lietuvių Socialdemokratų Partija Anglijoje pastaruoju metu išleidžia savo biuletinį, kurio rugp. 15 d. išėjo trečias numeris. Partijos užsienio delegatūros įgaliotinis yra J. Vilčinskas. LSDP susirinkime Londone išrinktas org. komitetas: pirmininkas — A. Zamžickas, sekretorius — K. Tamošiūnas, išdininkas — M. Zamžickaitė.

J. AMERIKOS VALSTYBĖS

* Rinks JAV Liet. Bendruomenės Tarybą. Jau pradėti paruošiamieji darbai pirmosios JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos rinkimams. Taryba yra vyriausias Lietuvių Bendruomenės organas. Šiuo kuriamoju laikotarpiu jos pareigas eina JAV ir LB Laikinasis Organizacija.

BALTIJOS EVANGELIKAI EVANSTONO SUVAŽIAVIME

Evanstone prie Chicagos vykstančiame Pasaulinėse Protestantų — Stačiatikių Bažnyčių Tarybos suvažiavime Lietuvai atstovauja evangelikų — reformatų kun. Dilys. To suvažiavimo proga lietuviai evang. — reformatai yra išleidę anglų kalba brošiūrą "The Evangelical Reformed Church of Lithuania", kurioje pateikia ir bendrą žinių apie Lietuvą. Gaila, leidinyje visai nepaliesta evangelikų reformatų bažnyčios padėtis okupuotoje Lietuvoje. Bet gerai, kad pasaulinio masto suvažiavimas bent šiek tiek gaus duomenų apie Lietuvą.

Rugpjūčio 12 d. Tarybos generaliniam sekretoriui kun. dr. W. A. Vissert Hooft buvo įteiktas bendras Lietuvos, Estijos ir Latvijos protestantų ir stačiatikių vardu memorandumas, kurio nuorašai išdalinti suvažiavimo dalyviams. Memorandumą pasirašė Estijos evangelikų liuteronų delegatas Pasaulinėje Bažnyčių Taryboje dekanas A. Hinno, Estijos stačiatikių bažnyčios administratorius archikunigas A. Jurisson, Latvijos evangelikų liuteronų dekanas J. Kullitis, Lietuvos evangelikų reformatų kolegijos tremtyje prezidentas dr. J. Mikelėnas, Lietuvos evangelikų liuteronų kunigai J. Pauperas ir A. Trakis. Memorandumas primena dabartinę padėtį okupuotose Baltijos kraštuose, deportacijas, prievartinę komunistinę jaunimo indoktrinaciją, sovietines pastangas bažnyčią paversti savo politikos įrankiu, sovietinės taikos propagandos apgaudinumą.

cinis Komitetas. Bendruomenės Taryba bus renkama tiesioginiais rinkimais slaptu balsavimu. Balsuoti galės kiekvienas lietuvis, Bendruomenėje įsiregistravęs, rinkimų dieną esąs bent 18 metų amžiaus ir bent už 1954 m. antrąjį pusmetį įmokėjęs tautinio solidarumo įnašus. Pagrindinio solidarumo įnašo suma yra 1 dol. metams.

"DIDŽIAUSIA KRĖVĖS GYVENIMO TRAGEDIJA".

Tokia antrašte buvęs Lietuvos diplomatas Pr. Dailydė "Darbininko" šių metų 53 numeryje atpasakoja savo apsilankymą pas Krėvę — Mickevičių tuo metu, kai pastarasis buvo vadinamos liaudies vyriausybės užsienio reikalų ministeris ir neseniai buvo grįžęs iš Maskvos. "Tai didžiausia mano gyvenimo tragedija," pareiškė Krėvė, kai buvo pradėta kalbėti apie padėtį. "Jie — suprask Sovietai — nepaiso jokių argumentų, juos neveikia jokia logika... Dabar laikiu, kad kokią naktį jie paims mane ir išves", su ašaromis akyse skundėsi Krėvė ir dar pratarė: "O kas bus su Lietuva, kas bus su mūsų žmonėmis?"

KOLUMBIJA

Kolumbijoje yra tik dvi skaitlingesnės lietuvių kolonijos — Bogota ir Medelinas. Bogotoje įsteigus Lietuvių Namus, lietuviškas gyvenimas nepaprastai pagyvėjo.

Šiemet sutvarkytoje kartotekoje užregistruota 230 asmenų (įskaitant vaikus). Paskutiniu metu keletas šeimų išvyko į JAV ir Kanadą. Surenkami solidarumo įnašai eina bendruomenės kultūriniam darbui. Nuolat veikia lietuviška mokykla, vadovaujama E. Petrauskaitės. Lietuviškų knygų skaičius savoje bibliotekoje auga. Spaudos platinimo biurui vadovauja C. Cerniauskas. Lietuvių namuose rengiami tautinių švenčių minėjimai, šaškaitos, pasilinksminimai ir t.t. Ruošiamasi Tautos šventei. Rugsėjo 8 d. per Bogotos radiją (Radio Difusora Nacional) buvo transliuojamas lietuviškas pusvalandis. Pačios šventės iškilmės vyks rugs. 12 d. Renkamos aukos Vokietijoje pasilikusiems neturtingiems ir sergantiems tautiečiams šelpti.

IŠ VLIKO PIRMININKO M. KRUPAVIČIAUS PRANEŠIMO APIE JO KELIONĘ Į JAV IR KANADĄ VLIKO posėdyje 1954 m. rugp. mėn. 11-13 d.d.

VLIKas savo posėdyje 1954 m. birželio 21-22 d.d. nustatė deleguojamiems į JAV VLIKO ir jo Vykd. Tarybos pirmininkams atliktinius uždavinius. Tie uždaviniai buvo dvejų rūšių: vieni atliktini vyriausybės įstaigose Vašingtone, kiti lietuviškoje visuomenėje, organizacijose ir susirinkimuose.

Apie pirmininkų veiklą lietuvių tarpe jau buvo daugiau ar mažiau rašyta. Šiuokart mus įdomauja pirmininkų lankymasis Vašingtone pas įvairius aukštus JAV-bių pareigūnus.

Pasitarus su ALTA ir Lietuvos ministru P. Zadeikiu, įvyko pasimatymai Vašingtone. Jau priėmimo pas min. Zadeikį dalyvavo kai kurie Valstybės Departamento pareigūnai. Birželio 3 d. buvo pasimatymas su senatorium Douglas. Priėmė labai maloniai savo biure. VLIKO pirmininkas ta proga padėjo senatoriui už Lietuvos reikalų palaikymą, už jo pateiktą rezoluciją, ir prašė Lietuvos reikalų ir toliau nepamiršti. Senatorius pirmininkus pristatė ir senatoriui Kefaueriui, buvusiam kandidatui į prezidentus. Atsilankius į senato posėdį, vyкта pas Kongreso "Baltijos Komiteto" pirmininką Ch. J. Kersteną, kuris tada rengėsi vykti į Vokietiją.

Birželio 16 d. VLIKO pirmininkas atskrido į Vašingtoną, kur jau buvo atvykę ir ALTos atstovai. Nuvykus kitą dieną į Valstybės Departamentą, pirmiausia užėita pas viceministerį Merchanto asmens sekretorių Thurstoną. Susitiktas su aukštu pareigūnu Vedeleriu ir tada nueita pas patį užsienio reikalų ministerio Dulleso Europos reikalams

padėjėją, viceministerį Merchantą. Pasišveikinus, įteiktas min. Dullesui skirtas dail. A. Galdiko kūriny.

Tada prasidėjo pasikalbėjimas, kuris užtruko apie pusantros valandos. Buvo iškelti keli aktualiausi VLIKO reikalai.

Iškėlus VLIKO pripažinimo klausimą, Merchantas pažymėjo, kad Departamentas dirba su tokiomis organizacijomis, kaip VLIKas.

Bendradarbiavimą su juo sveikina. Jie turi mūsų oficialų atstovą ir jį vertina. Su juo jų santykiai draugingi. JAV nepraktikuojanti oficialiai pripažinti tokių organizacijų. VLIKO pirmininkas pasakė, kad VLIKas nenurodo pripažinimo formos. Ją suranda ir nustato pati JAV vyriausybė. P. Merchantas tolimesnį kalbą pažymėjo, kad

VLIKas dirba puikų darbą, jie tai žino ir pripažįsta. Labai svarbus faktas, kad partijos dirba vieningai. Žadėjo pasikalbėti su žinovais ir klausimą pastudijuoti tokia forma, kaip VLIKO pirmininkas išdėstė, nors ir yra sunkumų. Baigdamas, dar kartą pažymėjo, kad VLIKO darbas Departamente yra vertinamas. Toliau dar buvo pasikalbėta kitais svarbiais klausimais, į kuriuos P. Merchantas pažūrėjo palankiai. Aide Memoire pasiūstas vėliau.

Tą pačią dieną priėmė ir Kongreso rūmų pirmininkas J. Martin jr. Padėkota jam ir Kongresui už pastangas, pravedant Kersteno Komisijos reikalą, ir apskritai už palankumą lietuviškam reikalui. Pirmininkas Martin buvo paprašytas tą padėką VLIKO ir Lietuvos vardu perduoti visam kongresui. Pareiškta įsitikinimas, kad Lietuva laisvę atgaus Amerikai vadovaujant. Pirm. Martin pareiškė savo pasitenkinimą VLIKO veikla. VLIKas dirbąs naudingą darbą. Apsilankyta ir pas opozicijos — demokratų —

Siomis elutėmis jokių būdu nenorima duoti mintį blaivininkų sąjungos įkūrimui ar iš viso nugėrimo paneigimui. Vysk. Valančiaus laikai yra praėję. Išgėrimas esmėje nėra blogas dalykas. Pav. prancūzai išgeria vynu beveik po kiekvieno valgio. Taip pat šių dienų dvasiškią įvairiuose subuviuose neatsisako padaryti, kas savaime aišku, nėra jo-

frakcijos vadą McCormacką. Jis, kaip žinoma, savo laiku visą savo frakciją paveikė balsuoti už Kersteno Komisiją. VLIKO pirmininkui pareiškus jam padėką už rėmimą lietuviško reikalo, McCormack atsakė, kad jam ne tik malonumas, bet ir pareiga remti Lietuvą. Jo pastangos — įvykdyti Dievo valią. Jo pagėdavimas, kad toji valia greičiau įsikūnytų. Jis pasisakė esąs Maltos ordino riteris. Be to, pasakė, kad jo brolio sūnus yra vedęs lietuvaite, kuri ne tik kalba lietuviškai, bet ir savo vaikučius išmokė lietuvių kalbos.

Birželio 18 d. buvo gauta audiencija pas JAV viceprezidentą Richardą Nixoną, kuris kartu yra Senato pirmininkas. Jam ir Senatui pareiškta padėka už Lietuvai palankių rezoliucijų pravedimą ir bendrai už Lietuvos reikalų rėmimą. Buvo paprašytas VLIKO ir lietuvių tautos vardu perduoti sveikinimus JAV Prezidentui ir amerikiečių tautai. Tuos sveikinimus jis tuoj pat telefonu perdavė prezidentui Eisenhoweriui ir gavo jo atsakymą. Nixonas dar pareiškė:

"Dirbate drąsiai naudingą darbą. Mūsų tikslai ir darbai sutampa. Laimėjimas turi ateiti."

Šiuo keliu einant, tegu neleidžia mums likimas niekadoms grįžti į tėvynę, nes mūsų tremtinių Nr. 1 priešo — girtuoklystės vėžio suėsti bei susilpninti, mes sugrįžę jai nieko gero, išskyrus savo pačių našta, neparnešime.

Kaip gaila tad, kad mūsų spaudoj užsimama pašaliniais nereikšmingais ginčais ir šiai didžiausiai katastrofai beveik neskiriama vietos, kai jos pasėkos mūsų tautai ilgoje laiko eigoje visiškai gali prilygti komunizmo atliktoms žudynėms. O turėtų būti VLIKO posėdžiai užbaigiami šūkiu — "kova girtavimo vėžiui!" Minėjimai ir bažnyčių maldos šalia himnų turėtų būti užbaigiamos — "Viešpatie, išgelbėk mus nuo girtuoklystės katastrofos."

Šiuo keliu einant, tegu neleidžia mums likimas niekadoms grįžti į tėvynę, nes mūsų tremtinių Nr. 1 priešo — girtuoklystės vėžio suėsti bei susilpninti, mes sugrįžę jai nieko gero, išskyrus savo pačių našta, neparnešime.

Kaip gaila tad, kad mūsų spaudoj užsimama pašaliniais nereikšmingais ginčais ir šiai didžiausiai katastrofai beveik neskiriama vietos, kai jos pasėkos mūsų tautai ilgoje laiko eigoje visiškai gali prilygti komunizmo atliktoms žudynėms. O turėtų būti VLIKO posėdžiai užbaigiami šūkiu — "kova girtavimo vėžiui!" Minėjimai ir bažnyčių maldos šalia himnų turėtų būti užbaigiamos — "Viešpatie, išgelbėk mus nuo girtuoklystės katastrofos."

Šiuo keliu einant, tegu neleidžia mums likimas niekadoms grįžti į tėvynę, nes mūsų tremtinių Nr. 1 priešo — girtuoklystės vėžio suėsti bei susilpninti, mes sugrįžę jai nieko gero, išskyrus savo pačių našta, neparnešime.

Kaip gaila tad, kad mūsų spaudoj užsimama pašaliniais nereikšmingais ginčais ir šiai didžiausiai katastrofai beveik neskiriama vietos, kai jos pasėkos mūsų tautai ilgoje laiko eigoje visiškai gali prilygti komunizmo atliktoms žudynėms. O turėtų būti VLIKO posėdžiai užbaigiami šūkiu — "kova girtavimo vėžiui!" Minėjimai ir bažnyčių maldos šalia himnų turėtų būti užbaigiamos — "Viešpatie, išgelbėk mus nuo girtuoklystės katastrofos."

Katastrofos keliu

Iš visų kontinentų, kur tik yra atsidūrę lietuviai, ateina vienodos tos pačios liūdnos žinios — girtavimas, girtavimas ir dar tūkstančius kartų ta pati melodi-

ja. Nėra reikalo dairytis į kitus kraštus. Užtenka pažvelgti aplink save ir tuoj pat pilnai įsitikinti šią skaudžią tikrovę. Tačiau kaip liūdna, kad nedaugelis mūsų tremtinių šią katastrofą pastebi.

Bet koks asmuo, pavartęs pirmu kartu mūsų spaudos puslapius, tuoj įsitikins, jog mūsų tautos didžiausias priešas yra komunizmas. Tą jis pastebės iš kiekvieno mūsų laikraščio numerio, nes ten skiriama daugiausia vietos komunistinio teroro aprašymui. Toliau, ieškodamas mūsų tremtinių siekimų bei troškimų, jis atras jog mes dažnai baramės jei kas surkia mišrią šeimą ar kas nors priima kito krašto pilietybę — būk tai esą pradžią žuvimo savo tautai.

Juokingi ir nereikšmingi pasidaro šie pastarieji tvirtinimai, kažin ar turi esmę bet kokios reikšmės, dėl kurių net neverta šiame straipsny ginčytis, kai tuo tarpu mūsų tremtinių tarpe tikrasis, didysis ir pats baisusis priešas — girtuoklystė taip retai spaudoje tepaminama.

Jei komunizmas yra nelaimė, dėl kurios, apart kalbėjimo, mes nieko negalime padaryti, ir jei šios nelaimės pašalinimą tegalės įvykdyti tik pasaulio likimniai įvykiai, tai tuo pačiu mūsų tremtinių priešas Nr. 1, su kuriuo kovoti turėtume visomis išgalėmis, pasidaro ne mišrios vedybos, ne kieno nors perėjimas svetimon pilietybėn, ne kieno nors pavardės sutrumpinimas ar bendravimas su svetimaisiais, bet girtuoklystė.

Visuose pasaulio žemynuose, nematydami dėl stikliuko dienos šviesos, užsimerę akis, kaip šliužai ropoja lietuviai — dažnai svetimtaučių paspiriami. Ne kartą, matant tokus keturpėdėcia šliaužiančius sutvėrimus, tenka susigėsti esant lietuviu. Nevienas svetimtaučis tai pamatęs (o tokių regėjimų yra begalės) dažnai pagalvoja, kažin ar būtų verta dėti pastangų tokią tautą iš komunizmo išlaisvinti.

Siomis elutėmis jokių būdu nenorima duoti mintį blaivininkų sąjungos įkūrimui ar iš viso nugėrimo paneigimui. Vysk. Valančiaus laikai yra praėję. Išgėrimas esmėje nėra blogas dalykas. Pav. prancūzai išgeria vynu beveik po kiekvieno valgio. Taip pat šių dienų dvasiškią įvairiuose subuviuose neatsisako padaryti, kas savaime aišku, nėra jo-

frakcijos vadą McCormacką. Jis, kaip žinoma, savo laiku visą savo frakciją paveikė balsuoti už Kersteno Komisiją. VLIKO pirmininkui pareiškus jam padėką už rėmimą lietuviško reikalo, McCormack atsakė, kad jam ne tik malonumas, bet ir pareiga remti Lietuvą. Jo pastangos — įvykdyti Dievo valią. Jo pagėdavimas, kad toji valia greičiau įsikūnytų. Jis pasisakė esąs Maltos ordino riteris. Be to, pasakė, kad jo brolio sūnus yra vedęs lietuvaite, kuri ne tik kalba lietuviškai, bet ir savo vaikučius išmokė lietuvių kalbos.

Birželio 18 d. buvo gauta audiencija pas JAV viceprezidentą Richardą Nixoną, kuris kartu yra Senato pirmininkas. Jam ir Senatui pareiškta padėka už Lietuvai palankių rezoliucijų pravedimą ir bendrai už Lietuvos reikalų rėmimą. Buvo paprašytas VLIKO ir lietuvių tautos vardu perduoti sveikinimus JAV Prezidentui ir amerikiečių tautai. Tuos sveikinimus jis tuoj pat telefonu perdavė prezidentui Eisenhoweriui ir gavo jo atsakymą. Nixonas dar pareiškė:

"Dirbate drąsiai naudingą darbą. Mūsų tikslai ir darbai sutampa. Laimėjimas turi ateiti."

Šiuo keliu einant, tegu neleidžia mums likimas niekadoms grįžti į tėvynę, nes mūsų tremtinių Nr. 1 priešo — girtuoklystės vėžio suėsti bei susilpninti, mes sugrįžę jai nieko gero, išskyrus savo pačių našta, neparnešime.

Kaip gaila tad, kad mūsų spaudoj užsimama pašaliniais nereikšmingais ginčais ir šiai didžiausiai katastrofai beveik neskiriama vietos, kai jos pasėkos mūsų tautai ilgoje laiko eigoje visiškai gali prilygti komunizmo atliktoms žudynėms. O turėtų būti VLIKO posėdžiai užbaigiami šūkiu — "kova girtavimo vėžiui!" Minėjimai ir bažnyčių maldos šalia himnų turėtų būti užbaigiamos — "Viešpatie, išgelbėk mus nuo girtuoklystės katastrofos."

Šiuo keliu einant, tegu neleidžia mums likimas niekadoms grįžti į tėvynę, nes mūsų tremtinių Nr. 1 priešo — girtuoklystės vėžio suėsti bei susilpninti, mes sugrįžę jai nieko gero, išskyrus savo pačių našta, neparnešime.

Kaip gaila tad, kad mūsų spaudoj užsimama pašaliniais nereikšmingais ginčais ir šiai didžiausiai katastrofai beveik neskiriama vietos, kai jos pasėkos mūsų tautai ilgoje laiko eigoje visiškai gali prilygti komunizmo atliktoms žudynėms. O turėtų būti VLIKO posėdžiai užbaigiami šūkiu — "kova girtavimo vėžiui!" Minėjimai ir bažnyčių maldos šalia himnų turėtų būti užbaigiamos — "Viešpatie, išgelbėk mus nuo girtuoklystės katastrofos."

Šiuo keliu einant, tegu neleidžia mums likimas niekadoms grįžti į tėvynę, nes mūsų tremtinių Nr. 1 priešo — girtuoklystės vėžio suėsti bei susilpninti, mes sugrįžę jai nieko gero, išskyrus savo pačių našta, neparnešime.

Kaip gaila tad, kad mūsų spaudoj užsimama pašaliniais nereikšmingais ginčais ir šiai didžiausiai katastrofai beveik neskiriama vietos, kai jos pasėkos mūsų tautai ilgoje laiko eigoje visiškai gali prilygti komunizmo atliktoms žudynėms. O turėtų būti VLIKO posėdžiai užbaigiami šūkiu — "kova girtavimo vėžiui!" Minėjimai ir bažnyčių maldos šalia himnų turėtų būti užbaigiamos — "Viešpatie, išgelbėk mus nuo girtuoklystės katastrofos."

Šiuo keliu einant, tegu neleidžia mums likimas niekadoms grįžti į tėvynę, nes mūsų tremtinių Nr. 1 priešo — girtuoklystės vėžio suėsti bei susilpninti, mes sugrįžę jai nieko gero, išskyrus savo pačių našta, neparnešime.

Kaip gaila tad, kad mūsų spaudoj užsimama pašaliniais nereikšmingais ginčais ir šiai didžiausiai katastrofai beveik neskiriama vietos, kai jos pasėkos mūsų tautai ilgoje laiko eigoje visiškai gali prilygti komunizmo atliktoms žudynėms. O turėtų būti VLIKO posėdžiai užbaigiami šūkiu — "kova girtavimo vėžiui!" Minėjimai ir bažnyčių maldos šalia himnų turėtų būti užbaigiamos — "Viešpatie, išgelbėk mus nuo girtuoklystės katastrofos."

Šiuo keliu einant, tegu neleidžia mums likimas niekadoms grįžti į tėvynę, nes mūsų tremtinių Nr. 1 priešo — girtuoklystės vėžio suėsti bei susilpninti, mes sugrįžę jai nieko gero, išskyrus savo pačių našta, neparnešime.

Kaip gaila tad, kad mūsų spaudoj užsimama pašaliniais nereikšmingais ginčais ir šiai didžiausiai katastrofai beveik neskiriama vietos, kai jos pasėkos mūsų tautai ilgoje laiko eigoje visiškai gali prilygti komunizmo atliktoms žudynėms. O turėtų būti VLIKO posėdžiai užbaigiami šūkiu — "kova girtavimo vėžiui!" Minėjimai ir bažnyčių maldos šalia himnų turėtų būti užbaigiamos — "Viešpatie, išgelbėk mus nuo girtuoklystės katastrofos."

Šiuo keliu einant, tegu neleidžia mums likimas niekadoms grįžti į tėvynę, nes mūsų tremtinių Nr. 1 priešo — girtuoklystės vėžio suėsti bei susilpninti, mes sugrįžę jai nieko gero, išskyrus savo pačių našta, neparnešime.

Kaip gaila tad, kad mūsų spaudoj užsimama pašaliniais nereikšmingais ginčais ir šiai didžiausiai katastrofai beveik neskiriama vietos, kai jos pasėkos mūsų tautai ilgoje laiko eigoje visiškai gali prilygti komunizmo atliktoms žudynėms. O turėtų būti VLIKO posėdžiai užbaigiami šūkiu — "kova girtavimo vėžiui!" Minėjimai ir bažnyčių maldos šalia himnų turėtų būti užbaigiamos — "Viešpatie, išgelbėk mus nuo girtuoklystės katastrofos."

Šiuo keliu einant, tegu neleidžia mums likimas niekadoms grįžti į tėvynę, nes mūsų tremtinių Nr. 1 priešo — girtuoklystės vėžio suėsti bei susilpninti, mes sugrįžę jai nieko gero, išskyrus savo pačių našta, neparnešime.

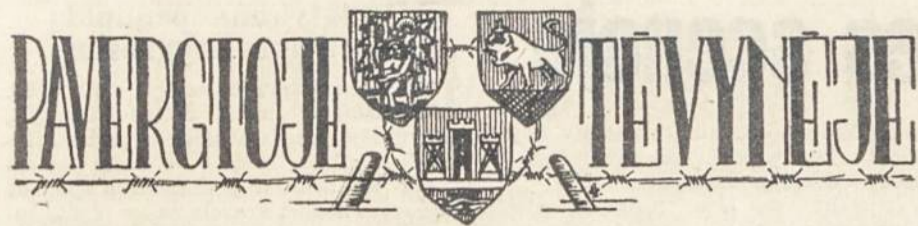
Kaip gaila tad, kad mūsų spaudoj užsimama pašaliniais nereikšmingais ginčais ir šiai didžiausiai katastrofai beveik neskiriama vietos, kai jos pasėkos mūsų tautai ilgoje laiko eigoje visiškai gali prilygti komunizmo atliktoms žudynėms. O turėtų būti VLIKO posėdžiai užbaigiami šūkiu — "kova girtavimo vėžiui!" Minėjimai ir bažnyčių maldos šalia himnų turėtų būti užbaigiamos — "Viešpatie, išgelbėk mus nuo girtuoklystės katastrofos."

Šiuo keliu einant, tegu neleidžia mums likimas niekadoms grįžti į tėvynę, nes mūsų tremtinių Nr. 1 priešo — girtuoklystės vėžio suėsti bei susilpninti, mes sugrįžę jai nieko gero, išskyrus savo pačių našta, neparnešime.

Kaip gaila tad, kad mūsų spaudoj užsimama pašaliniais nereikšmingais ginčais ir šiai didžiausiai katastrofai beveik neskiriama vietos, kai jos pasėkos mūsų tautai ilgoje laiko eigoje visiškai gali prilygti komunizmo atliktoms žudynėms. O turėtų būti VLIKO posėdžiai užbaigiami šūkiu — "kova girtavimo vėžiui!" Minėjimai ir bažnyčių maldos šalia himnų turėtų būti užbaigiamos — "Viešpatie, išgelbėk mus nuo girtuoklystės katastrofos."

Šiuo keliu einant, tegu neleidžia mums likimas niekadoms grįžti į tėvynę, nes mūsų tremtinių Nr. 1 priešo — girtuoklystės vėžio suėsti bei susilpninti, mes sugrįžę jai nieko gero, išskyrus savo pačių našta, neparnešime.

Kaip gaila tad, kad mūsų spaudoj užsimama pašaliniais nereikšmingais ginčais ir šiai didžiausiai katastrofai beveik neskiriama vietos, kai jos pasėkos mūsų tautai ilgoje laiko eigoje visiškai gali prilygti komunizmo atliktoms žudynėms. O turėtų būti VLIKO posėdžiai užbaigiami šūkiu — "kova girtavimo vėžiui!" Minėjimai ir bažnyčių maldos šalia himnų turėtų būti užbaigiamos — "Viešpatie, išgelbėk mus nuo girtuoklystės katastrofos."

LAISVĖS ATSIŠAUKIMAS KAUNE

Pavergtoje Lietuvoje laikas nuo laiko pasirodo atsišaukimai, kviečių tautiečius nenustoti vilties, kad Lietuva vėl bus laisva.

Gautosiomis žiniomis, 1953 m. per Visus Šventus (lapkr. 1 d.) Kauno kapinėse Dariaus ir Girėno paminklinio kapo rūsyje,

buvo ištiesta Lietuvos trispalvė vėliava ir aplinkui pribarstyta proklamacijų (spausdintų ir ranka rašytų), kurių turinys buvo maždaug toks: "Brangūs broliai lietuviai! Šiandien patiesiamė mūsų tautos vėliavą prie Dariaus ir Girėno kapo, bet greit tikimės galėsi ją iškelti ir visoje laisvoje Lietuvoje."

Prie kapo susirinko apie 700 kauniečių, kurie stebėjo, kaip atvykę milicijos pareigūnai nervinosi dėl šios tautinės manifestacijos ir grobstė proklamacijas. Būdinga, kad milicininkai, prieš nuimdami vėliavą, ilgai tarėsi, kaip tai įvykdyti, nes jie bijojo, kad vėliava gali būti sujungta su sprogstamąja medžiaga.

IŠVEŽIMAI VYKSTA NUOLATOS

Per Vilniaus radiją rugpjūčio 24 d. paskelbta žinutė, kad

per Vilniaus geležinkelio stotį kasdien pravažiuoja ešalonai į Sibiro dirvuojančias žemes.

Jie iš Lietuvos veža namus, įvairius įrengimus, miško medžiagą, kombainus, sunkvežimius ir žemės ūkio mašinas. Kartu su mašinomis į Sibirą vyksta kombainininkai, šoferiai, mechanikai. Neseniai, kaip pažymėjo šis radijas, iš Vilniaus stoties į Sibirą išvyko du ešalonai su kombainais — iš Saulių, Klaipėdos ir kitų respublikos rajonų. Kartu su kombainais vyksta ir aptarnaujantis personalas. Iš Vilniaus į Vidurinę Aziją išvyko 70 automašinių kolona. Sekančią dieną radijas ankstyvesnį pranešimą pa-

pildė, kad dauguma į Sibirą išvykstančiųjų esąs jaunimas ir kad vieno ešalono išlydėti atvykęs pavergtos Lietuvos sovchozinių ūkių ministerio pavaduotojas draugas Siničkinas. Dviejų išvykusių ešalonų sudėtyje buvo daugiau, kaip 100 automašinių ir šoferių. Štai kokią paramą Rusija teikia lietuvių tautai, grobdama jos turtą ir tremdama lietuvius į Sibiro dirvonus. Vilniaus radijas jau rugpjūčio 19 d. buvo pranešęs, kad į Kazachstaną ir kitas Sibiro sritis iš pavergtos Lietuvos išsiųsta lietuvių būriai: agronomų, žemėtvardininkų, dirvos tyrimo specialistų. Kad išvežimai vyksta nuolat, matosi ir iš paskiausio Vilniaus radijo rugpjūčio 27 dienos pranešimo: "Šiandien... iš Vilniaus į Kazachstaną išvyko nauja T. Lietuvos automobilių transporto ir plentų ministerijos darbuotojų grupė." Toji kolona išvyko į Akmolinsko sritį. Ministerija gavusi pranešimą, kad iš anksčiau pasiųstų 180 sunkvežimių kolonos 150 nuvykę į Akmolinsko sritį, o 30 į Rustovką, Altajaus krašte.

* Apie Aleksoto klebono Stankevičiaus mirtį yra tokių žinių.

Kun. Stankevičius, buv. tikybos dėstytojas mokyklose, 1948 m. vieną vakarą eidamas į namus, buvo rusų komunistų užpultas ir smarkiai sumuštas. Ištūsus metus išgulėjęs ligoninėje 1949 m. pabaigoje mirė.

* Rugpjūčio 3 d. "Tiesa" paskelbė valstybinių leidyklų politinės, mokslinės ir grožinės literatūros tik ką išleistų knygų sąrašą.

Iš paskelbtų 17 naujų knygų, nėra nė vienos lietuvių autoriaus.

Jas visas parašė rusai. Kitas panašus sąrašas, paskelbtas tame pačiame laikraštyje rugpjūčio 10 d., rodo, kad visas 12 knygų parašė ne lietuviai, bet vėl rusai. Dauguma jų yra techniniai ir kitais klausimais, kurių įtaigojimas pavergtiesiems tik Kremlui gali būti naudingas.

EUROPOS LIETUVIŲ BENDRUOMENIŲ ATSTOVŲ SŪVAŽIAVIMAS

Š. m. liepos mėn. 9-11 d.d. įvykusiame PLB Europos kraštų atstovų suvažiavime Paryžiuje dalyvavo einas VLIKO pirmininko pareigas ir URT Valdytojas dr. P. Karvelis, Lietuvos įgaliotas ministeris Paryžiuje, dr. S. Bačkys ir šių bendruomenių pirmininkai: Prancūzijos Kr. V-bos pirmininkė O. Bačkienė, D. Britanijos Kr. V-bos pirmininkas M. Bajorinas, Italijos Kr. V-bos pirmininkas dr. V. Balčiūnas, Švedijos Kr. V-bos pirmininkas inž. J. Pajaujis, Šveicarijos Kr. V-bos pirmininkas A. Paulaitis ir Vokietijos Kr. V-bos pirmininkas Pr. Zundė. Suvažiavimą žodžiu sveikino jame dalyvavusieji svečiai, o raštu sveikinimai gauti iš visos eilės užjūrio lietuvių bendruomenių, Lietuvos atstovų ir šiaip organizacijų bei asmenų.

Suvažiavusieji įdėmiai iš klausė URT Valdytojo dr. P. Karvelio ir Įgalioto Ministerio dr. S. Bačkio pranešimus apie esamą politinę padėtį ir iš to išplaukiančius mūsų, lietuvių, uždavinius. Neigiamą įspūdį padarė paastrėję ir suvažiavime išryškėję nesutarimai tarp VLIKO ir diplomatų dėl mūsų atstovo Bonnoje skyrimo. Buvo pareikšta, kad tokie reiškiniai atšaldo mūsų bendruomenę ne tik nuo Lietuvos vadavimo, bet ir šiaip nuo bet kokio lietuviško darbo ir buvo pareikšta pageidavimas, kad visi nesutarimai tarp VLIKO ir diplomatų būtų galimai greičiau likviduoti savo tarpe, ne ieškant svetimų teisėjų.

Išsamiai buvo aptarti visi bendruomenės veiklos klausimai, ypatingai lietuvių išlaikymo srityje. Daug rūpesčio Europos lietuvių bendruomenėms sukelia vienintelio lietuviško savaitraščio Europoje "Europos Lietuvis" išlaikymas. Laikraštis neša nuostolių ir vien tik Europos lietuvių jėgomis tuos nuostolius pakelti sunku. Nutarta kreipti daug dėmesio, kad būtų padidintas prenumeratorių skaičius, ypatingai užjūryje, nes Europoje lietuviai laikraštį gana gausinai prenumeruoja. Taipogi prieita nuomonė, kad stiprintina laikraščio turinys, pritraukiant galimai daugiau bendradarbių. Norima pasiekti, kad laikraštis tikrai gyventų mūsų bendruomenės rūpesčiais, kad jame atsispindėtų visa bendruomenės veikla, kad jis būtų visos

už šviesesnę ateitį kovojančios išeivijos jungtis.

Aptartas ir sudarytas Europos lietuvių bendruomenių darbų planas, kurį vykdys PLB Europos Kraštų Generalinis Sekretoriatas. Darbo plane numatyta paruošti ir paskleisti įvairiomis Europos kraštų kalbomis informaciją Vasario 16 d. minėjimo proga, suruošti bendromis jėgomis didesnę propagandinę minėjamą vienamė kuriam Europos krašte, kuriamė pati viena to krašto bendruomenė nepajėgia to padaryti, rasti lėšų padengti "Europos Lietuvis" nuostoliams ir įieškoti būdų pakelti "Europos Lietuvis" prenumeratorių skaičių, praplėsti Vasario 16 Gimnaziją, sudarant galimybių ją lankyti ir kitų Europos kraštų lietuvių vaikams, nustatyti kiek ir kokių Europos kraštų lietuvių vaikams trūksta rankvedžių ir įieškoti galimybių tų rankvedžių parūpinti ir kt. Sudaryti taip pat ir Europos lietuvių izdo sąmatą. Europos lietuvių izdo pajamas sudaro 10% paskiruose kraštuose mokamų solidarumo mokesčių ir aukos bei subsidijos. Svarstytais klausimais buvo priimta eilė rezoliucijų.

PLB Europos kraštų Generaliniu Sekretorium ir ateinantiems metams buvo išrinktas Vokietijos lietuvių bendruomenės pirmininkas Pr. Zundė.

Suvažiavime dalyvavęs "Amerikos Balso" bendradarbis, p. Stonys, paruošė iš suvažiavimo radijo transliacijų. Radijo bangomis sveikino lietuvius krašte ir visi suvažiavimo dalyviai.

"VOKIEČIŲ TĖVISKĖ RYTUOSE"

Tokiu pavadinimu Goettingene buvo atidaryta paroda, vaizduojanti vokiečius ir jų anksčiau gyventas sritis praeityje ir dabartyje. Istoriniame skyriuje rodomi įvairūs seni dokumentai, tarpe jų ir 1398 metų laikinė sutartis su Didžiuoju Lietuvos Kunigaikščiu Vytautu, ir šiaip dokumentai ir vokiečių ordeno laikų.

* PLB Vokietijos Krašto Garbės Teismas savo kadencijos laikui išsprendė 9 bylas. Liepos pabaigoje buvo susirinkęs Huettenfelde paskutiniam posėdžiui.

KIEK LIETUVOJE AREŠTUOTA IR IŠTREMTA ŽMONIŲ

Duomenys, gauti iš grįžusiųjų apklausinėjimo

Sovietams užėmus Rytprūsius, tūkstančiai vokiečių, gelbėdamiesi nuo bado mirties, traukė 1945-1946-1947 metais į Lietuvą. Lietuviai tiek kaimuose, tiek miestuose, nors ir patys sunkiai versdamiesi, mielai davė jiems prieglobstį ir dalinosi su jais paskutiniu duonos kąsniu. Tokiu būdu daugumas jų laimingai sulaukė 1951 m. gegužės mėnesio, kada jie buvo Sovietų gražinti į Vokietiją.

Išgyvenę Lietuvoje penkis ar daugiau metų, jie gerai pažino kraštą ir žmones. Jie taip pat buvo gyvi liūdininkai didžiųjų trėmimų ir nuolatinių areštų, nubloškusių ne vieną mūsų tautietį į tolimąjį Sibirą. Jų parodymais remiantis, galima susidaryti gana tikslių vaizdų apie tuos nuostolius, kuriuos mūsų tautai teko pakelti nuo antrosios Sovietų okupacijos pradžios iki 1951 metų vidurio.

Trėmimai ir areštai sunkiausiai palietė mūsų tautą, jie neabejotinai iki šiol sudarė didžiausią mūsų tautos nuostolių žmonių dalį. Beveik visų, iš Lietuvos 1951 metais grįžusių, vokiečių nuomone, didžiausi masiniai trėmimai įvyko 1948 m. gegužės mėn. ir 1949 m. kovo mėn., t.y. pradėjus intensyviai kolektyvinti Lietuvos žemės ūkį. Tų trėmimų tikslas ir buvo palaužti mūsų tautos pasipriešinimą sovietiniam režimui, ypatingai ūkininkų pasipriešinimą kolchozų įvedimui, išraunant iš mūsų tautos aktyviausią ir pajėgiausią su Sovietų užmačiomis kovoti lietuvių tautos dalį, o likusius krašte tomis žiauriomis priemonėmis tiek įbauginti, kad jie besąlyginiai pasiduotų Sovietų valiai.

Iš 237 vokiečių sugrįžėlių, kurie atsakė į klausimą, kuriais metais ir kaip dažnai buvo Lietuvoje masiniai trėmimai žmonių, 201 nurodė 1948 metus ir 213 — 1949 metus. Kiti vėl tvirtino, kad buvo masinių deportacijų jau ir prieš 1948 m. ir taipogi po 1949-jų metų. Tuos 237 vokiečių atsakymus galima suvesti į šią lentelę:

Metai	Tvirtino buvus mas. trėm.	Neigė buvus mas. trėm.
1946	3	6
1947	16	6
1948	201	2
1949	213	6
1950	32	48
1951	14	52

Šioje vietoje būtų tiksli išryškinti "masinių trėmimų" sąvoką. Masinius

trėmimus reikia suprasti plataus masto deportacijas, kurios pravedamos gana trumpo laiko bėgyje vienu metu visame krašte, pagal iš anksto sudarytą planą. Trėmiama šeimomis, žmonėms leidžiama pasiimti su savimi tam tikras kiekius daiktų ir ištrėmimo vietose jie ne visi talpinami į darbo stovyklas, o įkurdinami laisvėje, nors jų judėjimo laisvė ir yra ribota.

Kitas vėl dalykas yra areštai už įvairius nusikaltimus sovietinei tvarkai ir režimui, kokio pobūdžio tie nusikaltimai bebūtų: sakysim, palaikymas ryšių su partizanais, priešinimasis įjungimui į kolchozų, kritikavimas įvairių sovietinės tvarkos reiškinų, kaip kolchozų įvedimo, darbo normų dydžio ir t.t. Kaip žinome, žmogų areštuoti ir nuteisti Sovietų Sąjungoje užtenka labai mažos priežasties ir tų priežasčių gali būti labai įvairių, nekaltant jau apie kriminalinius nusikaltimus. Arešto pasėkoje suimtas taip pat dažniausiai nuteisiamas ištrėmimui, bet tai jau yra sprendimas, taikomas jam asmeniškai, šeimos nariai gali būti to sprendimo ir nepalieti. Nuteistas ištrėmimo vietoje jau yra patalpinamas į darbo stovyklą. Antra vertus, jo trėmties laikas bent formaliai yra ribotas, tuo tarpu kai pirmosios kategorijos asmenų neribotas.

Kada buvo trėmimai?

Turint tad galvoje tą skirtumą tarp masinių trėmimų ir trėmimų po areštų, kai kurių vokiečių tvirtinimus, kad masinių trėmimų buvo prieš 1948 m. ir po 1949 m., reikėtų laikyti nepamatuotais. Priežastys, kodėl jie davė tokius parodymus, gali būti įvairios. Viena, šalia masinių, visą Lietuvą apimančių, trėmimų neabejotinai buvo krašte ir vietinio pobūdžio trėmimų, sakysime, kai būdavo ištrėmiami ištisi kaimai, kurie buvo skaitomi partizanų lizdais. Jei asmuo, kuris vėliau davė parodymus, buvo tokio įvykio liūdininku, jam lengvai galėjo pirštis išvada, kad tas pats vyko ir kitose Lietuvos vietovėse. Antra, žmonių areštai už įvairius prasižengimus sovietinei santvarkai įgudavo kartais, ypatingai paskirose vietovėse, masinį pobūdį, taip kad tokiais atvejais paviršutiniškai stebėtojai iš šalies gal ir sunku buvo atskirti, ar tai areštai ar trė-

(Tęsa 7 psl.)

LAIKAS — PINIGAI

Greitas susisiekimasis

sutaupo laiką

**Nauji ir vartoti
MOTOCIKLAI
IR MAŠINOS**

Supreme Motors

123 GOUGER STREET, ADELAIDE

Lengviausias išsimokėjimo sąlygos.

Lietuvos kaimas Adelaidės scenoje

"Tautos kultūra yra pastovus ir ilgas amžius išsilaikantis paminklas. Gali mus ištikti didžios nelaimės, gali mūsų dvasią nuskurdinti tarpusavė nesantaika ir beprasmiiai barniai, gali užgriūti sunkios abejingumo dienos, bet kultūros vertybių, kurias sukūrė tauta ir iškilnesni jos žmonės — nepajęgs sunaikinti ir pikčiausi priešai. Manding, apie tai mes turime dažniau ir dažniau galvoti, nes yra pavojų nuo savos kultūros visai nutolti.

Nuoširdžios paramos ir didelio paskatinimo nusipelnė tie žmonės, kurie sielosietai lietuvių teatrinio meno kultūra. Nereikia būti išminčium, labai lengva suprasti, kad nūdien lietuviškam vaidinimui surengti reikia ne tik geros valios, bet ir nemenko pasiaukojimo. Nei lietuvis režisierius, nei dailininkas, nei aktorai dabar neturi savos valstybės globos. Vaidinimus tenka beveik iš nieko padaryti. Ir jie atsižada poilsio valandų, nepaiso nuovargio po sunkių dienų darbų, kad tik vaidybinio meno kibirkštis galėtų nukristi į žiūrovų širdis, kad tik scenoje suskambėtų lietuviškas žodis." — Taip rašė premjeros programoje atspausdintame laiške "Kaimynų" autorius Stasys Santvaras, sveikindamas rež. Paulių Rūtenį, dail. Ant. Rūkštelę, aktorius bei aktorius ir "Kaimynų" žiūrovams linkėdamas malonaus vakaro.

Ir tie poeto — dramaturgo St. Santvaro linkėjimai išsipildė. Rugsėjo 3-čios vakaras tikrai buvo malonus ir valandos, praleistos Australija Hall nugarose ne užmarštin, bet giliai, giliai žiūrovo sielon, pažadindamos tenai miegojusius senus prisiminimus, kada lietuviško kaimo takais bėginėjo mūsų pačių vaikystė, kur vakarais ant gonkų baltuodavo drobinių tėvo marškiniai, kur nakties žarose nuskendo pirmosios meilės atodūšiai —

Ir štai, tas lietuviškas kaimas vėl visomis savo spalvomis atsivėrė prieš žiūrovo akis, lyg už staigaus posūkio užlūžus dabarties keliams ir visoje perspektyvoje atsivėrus praeičiai.

Pagarba ir dėkingumo laurų pirmoji puokštė tenka režisieriui Pauliui Rūteniui, kuris penkiolikos asmenų sąstatą sujungęs darnan vienetai, išėjo žygin prikelti Lietuvos, nors ir ne tos — kenčiančios Rusijos nihilizmo vergijoj, bet tos, kuri iš lėto miršta kiekvieno tremtinio širdy. Jo pastangų ir darbo vaisiai buvo galima aiškiai pastebėti darniose scenose ir skoningame tuštumos apvaldyje scenos rėmuose.

Dail. Antano Rūkštelės dekoracijos, tik, ne vienam žiūrovui sukėlė saldžią mintį, kad, rodos, perliptum tą tvorą prie kryžiaus, pasuktum už anų krūmų, išeitum į kelią ir juo galėtum sugrįžti namo. O gal ir savos tėviškės medžių apybraižas ne vienas įžiūrėjo horizonte saulėleidy? Už dekoracijas dailininkui — antroji dėkingumo lankose žiūrovų suskinta puokštė.

Zvelgiant į visą Adelaidės Lietuvių Teatro Mylėtojų Grupę, džiugu konstatuoti faktą, jog pažengta smarkiai pirmyn. (Gerb. Skaitytojas tegu atleis, jei šiuos žodžius rašantis ir jiems prisėks didesnes ar mažesnes puokšteles dėkingumo žiedų, nes... po premjeros dėl Grupės administratoriaus neapdairumo, ar kuklumo, žiūrovų sunėtos gėlės ir dovanos rampos šviesoj nebuvo parodytos). Daugelis vaidintojų padarę gražią pažangą, o ir iš naujųjų Grupės debutantų, kai kurie išėjo su aiškiais vaidybiniais talentais. Ypač išskirtinas H. Butvila, kuris senojo Dionyzo vaidmeny buvo tikrai žaviai naturalus besispjaudantis kaimo pypkorius. Iš kitos pusės taip pat reikia pastebėti, kad tai buvo pati dėkingiausia pjesės rolė.

Taip pat neabejotinai gabumais Grupėje debiutavo O. Pridotkaitė (Aldona), kuri žavėjo žiūrovus ne tik ilgomis lino kasomis, bet ir visai gražiai sukurtais laikinomis scenomis. Tik reikėtų daugiau dėmesio atkreipti į mimiką ir patikėti sena gyvenimo ir scenos taisykle, jog verkiant negalima veide išlaikyti šypsenos.

Antrajai "Kaimynų" jaunamartei Magdalenai (I. Rūdikaitė) reikėtų pajusti, jog scenoje neužtenka puikios sceniškos išvaizdos ir deklamacijos, kad reikia laisvumo — išsiveržimo iš publikos varžtų, įsijautimo sakomam žody ir vaizduojamam personažui. O tą galima pasiekti tik intensyviu darbu režisieriaus priežiūroje. Reikia tikėtis, kad sekančiame Grupės pastatyme žiūrovai galės pasidžiaugti jos gražia pažanga.

Kalbant apie pažangą, reikia paminėti turtingą ūkininką (nors ir atostogaujantį kaimo profesoriaus rūbuose) Jurginį (L. Gerulaitį) ir jo sūnų Algirdą (J. Ne-

verauskas). Si pora nuo "Aušros Sūnų" ligi "Kaimynų" atėjo ne švilpaujami ir juokindami kukabarais, bet aiškiais darbo vaisiais. Užtat ir rezultatai džiugūs. Tačiau nereikėtų pamiršti, kad vaidyboje, kai ir visuose menuose, tobulėjimas ribų neturi...

Agota Jurginienė (B. Jonavičienė) "Kaimynuose" sukūrė ypatingą charakterį, bet ar jis tiko geriau turtingo ūkininko žmonai, ar žandarams "Aušros Sūnuose", galima abejoti. Ypač kada visuose penkiuose paveiksluose nebuvo galima pajusti Jurginį esant po žmonos "pantapliu". Bet balso medžiaga tikrai puiki, ir kiekvienas išstartas žodis buvo girdimas tolimiausiame salės kampe.

Senelė Barbora (D. Mackalienenė) savo jausmuose ir gestuose buvo truputį permaži "susenusi". Be to, palyginus su "Aušros Sūnų" elgeta, Barbaros rolės žodžiai šiuokart plaukė daugiau iš lūpų, bet ne iš širdies. Tačiau, nežiūrint to, kai kuriose scenose (su piemenuku ir Dionyzu) buvo įspūdinga.

B. Česna Miškinio vaidmenyje parodė gražų užsispyrėlio ūkininko tipą (pasakytume — suvalkiečio), tačiau, ypač ruošiantis sutikti piršlius, turėjo parodyti daugiau temperamento ir pasijusti ne ūkininku scenoje, bet gyvenime — savo aplinkoj.

Miškinienė (O. Naudžiuvienė) galėjo būti taip pat daugiau įsijautusi sudėtingoje motinos ir žmonos rolėje, tačiau ši trūkumą scenoje išpildo nemeluotu laisvumu.

J. Venclovavičius, kalvio Kazimiero vaidmenyje buvo išskirtinai naturalus ne tik savo kalvėje, bet ir Jurginio kieme. Jo "flirtas" su spintelėje stovinčia degtinės bonka buvo tikrai įtikinantis ir žavinčiai paprastas, nenuduotas. Ir šis alkoholio komplikuoatas charakteris liko išlaikytas pilnai visose scenose. Galima gal būtų prikišti per daug perkrautą kalbą negyvenimiškais ir dirbtiniais keikmažodžiais, bet šis minusas tegu bus įtrauktas į pjesės autoriaus, bet ne į aktorius dienyną.

Matas Galinis (V. Janulis) — naivusis jaunikaitis, buvo įtikinantis ir naturalus, nebet dialoge su kalviu būtų galėjęs parodyti truputį daugiau kaimyninio drąsumo.

Mikčiojys piršlys Vėgėlė (P. Rūtenis) įnešė scenon tikrą piršlio tipą. Gyvas, judrus, pasitiks savimi ir mokąs reikiamu momentu įterpti tinkamą žodį, bei paploti jaunosios tėvui per petį, piršlys, buvo, pilna to žodžio prasme, lietuviškas. Piršlio personažo sukūrimas, kaip ir visa režisūra, nors ir pareikalavo iš rež. P. Rūtenio milžiniško darbo, bet rezultatai žavūs.

V. Vosylius, kun. Palaimos rolėje, ir kvieslys V. Opulskis įsiliejo bendrame vaidintojų sąstatu darniu įnašu, vienas švelnia šypsena ir midaus nekalta propaganda, antrasis — gražia kvieslio oracija ir kaspinuota lazda, linksmai nuteikdami žiūrovus.

Bene sunkiausia "Kaimynų" rolė buvo piemenuko Jurgelio. Sunkiausia ta prasme, kad V. Marcinkonytei teko sukurti dvigubą — berniuko ir piemens tipą. Rezultate personažas išėjo naturalus ir įtikinantis, tik gal truputį per daug rafinuotas (grimasose) ir vietomis primėnas Port Adelaidės padaužas. Ypatingai gerai pavykusi scena su "ragatke", kur daugelis iš publikos, atsigręžę salės galan, laukė nukrintančio akmenuko.

Lai atleidžia gerb. aktorai šiuos žodžius rašančiam dėl vienos, kitos ir neigiamos pastabėlės. Sakoma, jog iš klaidų mokomės, kad klysti yra žmogiška (ir aktoriška!), tik klaidoje — pasilikti — diaboliska. Taigi, ir šie maži šešėliukai, tebūna tik paskatinimu aktoriams rampos šviesoje panaikinti ir juos, pagaliau, palyginus tai su Grupės nuveiktai darbais ir premjerų laiptais kylančiu vaidybiškumo lygiu, bei šiltu žiūrovų ir visos liet. bendruomenės vertinimu, tie šešėliai yra toki maži, kaip apgamas ant skruzės veido.

"Aušros Sūnūs" ir "Kaimynai" — dvi gražios vagos, išartos Adelaidės Liet. Teatro Mylėtojų grupės pūdymuojančioje lietuviškos kultūros dirvoj. Iš galaukės taip ir norisi jiems garsiai suukti: — Neiškinkykit savo pasišventimo ir darbštumo arkliū! Nepalikit rūdyti talentų žagrų arimuose! Lietuviškumas sielose, kaip ir visi kultūriniai daigai nepurenamoj žemėj, skursta ir nyksta, užleidami vietą piktžolėms. Lietuvių Teat-

* Gvatemalos vyriausybė paskelbė įstatymą, pagal kurį visiškai uždraudžiama komunistų partija, nežiūrint, kokio priedanga ji bandytų veikti.

ro Mylėtojai — Lietuviškumo Mylėtojai! Jums priklauso kiekvieno sąmoningesnio lietuvių dėkingumas ir pagarba! —

Grįžtant dar prie "Kaimynų" pjesės pagrindines minties — taikos šeimos ir kaimynuose, dar norisi pridėti, kad ši tautingumo premjera ar tik neturėjo įvykti ne Adelaidėj, bet Melbourne, kur taika Liet. Bendruomenėj yra neiški, o gal ir visai nesuprantama sąvoka.

S. Pranaitis

Ką sako kiti

Adelaidės dienraštis "The News" rugsėjo 4 d. numeryje įdėjo Harold Minnearo tokią recenziją:

"Praėjusį vakarą Lietuvių Teatro Grupę pastatė Australija salėje vaidinimą, "Kaimynus", tuo dar kartą įrodydama, kad ji yra viena iš pažangiausių teatro grupių Adelaidėje.

Režisierius Paulius Rūtenis visada yra kūrybingas ir rodo didelį sugebėjimą sukurdamas net paprasčiausias scenas. Šiame vaidinime jis ypatingai sunkiai turėjo dirbti kurdamas individualius charakterius, tačiau vaidintojai jam atsisteisė puikia vaidyba.

O. Pridotkaitė buvo žavi jauna mergaitė, įsimylėjusi savo tėvo priešų sūnų. Pats Rūtenis sukūrė prisimintiną tipą.

Dekoracijos, o taip pat ir apšvietimas buvo labai puikūs."

Kaip matome, "The News" kritikas palietė tik tai, kas jam padarė gilesnį įspūdį.

TĖVO MISIJONIERIAUS BRUŽIKO NUOŠIRDUS KVIETIMAS

Brangūs tautiečiai Australijoje!

Jūs ir aš esame raudonojo slibino išguiti iš brangios Tėvynės Lietuvos. Jūs, berods, laimingesni, nes neturite šalia savęs raudono gaivalo, esate visi vieningi. Ne taip čia, kur aš darbuojuosi. Į Urugvajų lietuviai atvyko dar prieš 27 metus, iš suvargintos ir pirmojo pasaulinio karo audrų apgriautos Lietuvos. Tačiau ir čia juos užklupo dar didesnis skurdas ir beveik badas. Komunistai sukubo juos patraukti į savo pusę, žadėda-

mus £301.14.0. Labai džiaugiuosi ir nuoširdžiai dėkoju, bet ir laikiu dar naujų aukų, ypač bažnyčios įrengimui. Smulkios ir stambesnės aukos ir toliau siunčiamos mano įgalotiniui: Rev. S. Gaidelis S. J., 264 Miller Str., North Sydney, NSW.

Su gilia ir nuoširdžia padėka, lieku Jūsų in Christo misijonierius

Jonas Bružikas S. J.
Caigua 3711, Montevideo,
Urugvaj, S. America.

Jonas Bružikas S. J., prie statomos bažnyčios.

PADEKA

širdies Marijos bažnyčios statybai Urugvajuje aukoj:

£35.0.0 P. K. (Bassendean),
Po £20.0.0 A. Grigaliūnas (Melbourne)
ir A. Stankevičius (Yornup),
£10.0.0 N.N. iš Sydnėjus,
Po £5.0.0 P. D. iš Sydnėjus ir X. Y. iš Denilquin.

£226.14.0 atkelta iš ankščiau paskelbto pakvitavimo.

Viso suaukoto £321.14.0.

Pastaba: A. Girgaliūnas ir P.K. (Bassendean) kelis kartus aukodami įnešė iš viso po £40, šiuomi įsirašydami į širdies Marijos bažnyčios Fundatorius ir amžinų jėzuitų ordino Narius — Geradarius. Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja

T. S. Gaidelis, S. J.
264 Miller Str., Nth. Sydney, NSW

Amerikiečių "The New York Physician" įsidėjo pašto ženklų seriją, kurių viename yra ir Dr. K. Grinias atvaizdas. Drauge aprašyta jo veikla ir istorija iki atvykimo į JAV-bes ir mirties Chicagoje. "Screen Album" įsidėjo atvaizdą lietuvių filmų artisto Laurence Harvey, vaidinančio Londoninėj filmoj "Romeo ir Julija".

Vytautas Žemkálnis

Dr. Mikalojus Vorobjovas

Per Antaną škėmą — Aleksj Rannit pasiekė ir Australiją liūdna žinia apie tragišką Vilniaus Universiteto profesoriaus dr. Mikalojaus Vorobjovo mirtį. (Nepriklausoma Lietuva Nr. 26(375). Dr. Vorobjovas kilimo rusas, nepaprastai kuklus, kruopštus ir skrupulingai sąžiningas, visapusiškas meno ir istorijos tyrinėtojas. Ypatingai buvo paveiktas Lietuvos meno, jį pamilęs, ir, kaip vienuolis Dievui, ištikimai atsidavęs to meno tarnybai. Vaizduojamas menas, muzika ir literatūra — būta tos aplinkos kurioje jis gyveno. Mokslus Vorobjovas baigė Vokietijoje. Vorobjovas priklausė tiems mokslininkams, kurie meno kūrinio vertę pirmoj eilėj nustatydavo pagal istorinį momentą, sistematizuodami faktus, metodus ir principus. Kūrybinis momentas, Vorobjovo pažiūra, buvo iššaukiamas istorijos eigos. Ypatingai ryškiai toji pažiūra pasireiškė jo veikalė "Vilniaus menas" (Spaudos Fondas — 1939).

"Architektūra", rašo Vorobjovas, "savaip valdingai, neatremiamai formuoja tautos gyvenimo pavidalą. Bet ar kiekviena architektūra turi šitą kuo ne magišką galią? ..." Vorobjovas tą galią pripažįsta tikrai praeitų amžių pastatams ... "kada tebegyveno didieji architektūriniai stiliai, kurie organiškai išaugdavo iš kultūrinės visuomenės kūrybinių potencijų, nenusisėmėdami iki vergiško praeities kopijavimo" ... "mūsų sostinė kaip tikrai yra išaugusi, bei susiformavusi kūrybingomis didžiųjų pasaulinių stilių gaidynėmis.

Vilnius yra tarytum atvira knyga, gyvais vaizdais atskleidžianti Europos stilių istoriją — nuo gotikos iki empiro.

Kruopščiai ir su meile dr. Vorobjovas

Nauja Melbourne K. Fondo vadovybė

Rugpjūčio 15 d. įvyko metinis K. Fondo skyriaus susirinkimas. Valdybos pranešimas nebuvo labai džiuginantis dėl visiems labai gerai žinomos melbourniškų nesantaikos. Džiugu pažymėti, kad visi nariai, kaip paaiškėjo iš pranešimo, yra užsimokėję nario mokesčių. Tai, bene, bus vienintelė organizacija, kuri tuo gali pasigirti Melbourne.

Į naują valdybą išrinkta V. Jakutis, kun. J. Kungys, A. Zubras, J. Antanaitis ir J. Kazlauskas.

Prieš renkant valdybą buvo pasisakyta dėl nesantaikos slogučio, kuris gresia suskaldyti pačią lietuvių bendruomenę. Visi kalbėtojai pasisakė, kad naujoji valdyba turi parodyti didelio takto ir išminties, kad bent kultūriname bare galėtų visi geros valios lietuviai susitikti vieningai ir nuosirdžiai. Pozityviai pasisakyta dėl esamų liecuviškų institucijų išlaikymo. Tegu ir niekas aiškiai nepritarė, tačiau visiems buvo aišku, kad šios kalbos kilo baiminantis dėl separatistinės paprinės tarybos ir katalikų kapeliono laikysenos ir veiksmų. Susirūpinimas, turbūt, nulėmė, kad naujoji valdyboj sutinkame iki šiol nuošalyje besilaikiusių vardus. Susirinkimui pirmininkavo A. Zubras, sekretoriavo G. Gasiūnienė.

Pasiskirstymas pareigomis.

Kun. J. Kungiu susvyravus ir atsiskius į valdybą įeiti, įvykį tikrai nuosirdžiai apgailestavus, jo vieton rugpjūčio 29 d. buvo pakviesta pirmoji kandidatė O. Matulionytė. Tos pačios dienos posėdyje naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis: V. Jakutis — pirmininkas, J. Antanaitis — vicepirmininkas, J. Kazlauskas — išdinkas, O. Matulionytė — sekretorė ir A. Zubrys — valdybos narys. Bibliotekai vesti pakviestas senasis vedėjas I. Gestartas. Šiam stropiam K. F. talkininkui ir visuotinas susirinkimas pareiškė padėką.

Naujoji valdyba pirmajam savo posėdyje svarstė kelius spaudos jubiliejui įprasminti. Nutarta suorganizuoti laikraščio talkininkų būrelį, paruošti laikraščių korespondentų iš jaunimo tarpo. Visuotinam susirinkime buvo pasiūlyta ir visų šilaitai priimta panaujinti ir papildyti biblioteką, prašant melbourniškias paaukoti po vieną knygą. Valdybą nutarė skelbti spalį knygų vajuas mėnesiu. Valdyba mano, kad padidinta ir panaujinta biblioteka bus gražiausias paminklas lietuviui knygnešiu ir pačiai 50-ties metų spaudos atgavimo sukaktėiai.

Savo darbui valdyba tikisi paramos iš visos Melbourne organizuotos bendruomenės ir iš paskirų asmenų. (x)

tyrinėjo Čiurlionį. Čiurlionis dar iki šios dienos yra sunkiai įkandamas mūsų meno tyrinėtojams. Aleksis Rannit linkęs manyti, kad ... "Čiurlionies kosmiškai — panteistinis gamtos pajutimas yra per daug artimas lietuviams, kad jie galėtų nešališkai, kritiškai, iš distancijos apie šią dailę mąstyti." Tačiau Vorobjovas rusų filosofo ir poeto Viačeslav Ivanovo studijos "Čiurlionis ir meno sintezės problema "padrąsintas parašo ir paskelbia plačią monografiją: "M. K. Čiurlionis. Litauischer Maler und Musiker" (1938). Aleksis Rannit dėl šios studijos rašo:

"Mikalojus Vorobjovas matė Čiurlionyje savo laiko vaiką, daugiau ar mažiau taip vadinamo "Jugendstil" produktą. Įvairių Čiurlionio laikotarpių ir atskirų paveikslų metodologiškas klasifikavimas šia vieno istorinio stiliaus plotme yra Vorobjovo tikrai tobulai realizuotas. Būdamas kartu ir muzikos žinovu, jis galėjo interpretuoti ir muzikinę Čiurlionio kūrybą."

Vokiečių mokslininkai, kaip meno istorikas Ludwig Grote, ar literatūros istorikas Paul Fechter aukštai vertindavo Vorobjovą kaip didelį meno ir istorijos žinovą ir daug žadantį šioje srityje mokslo darbuotoją.

Vorobjovas yra parašęs daug straipsnių apie lietuvių liaudies meną vokiečių ir lietuvių spaudoje. Gyvųjų menininkų Vorobjovas neliesdavo, bijodamas kad kartais kokia gal būt klaidinga pažiūra nepakenktų ir nepakirstų vienam ar kitam kelio kūrybos srityje. Nesuprastas kai kurių dailininkų, jis vengdavo gyvuosius kritikuoti. Vorobjovas sakydavo: "Jei norit išvengti nemalonių, patarčiau Jums vieną gerą dalyką, būtent, rašykite tik apie mirusius menininkus."

Nusipelnęs mūsų tautai gabus mokslininkas Mikalojus Vorobjovas tragiškai atsiskyrė su šiuo pasauliu, kuriu jis nusivylė amerikoniškoje aplinkoje. Šioji Vorobjovo tragedija yra sunkus kaltinimas mūsų tremties veiksniams, kuriems Lietuvos dvasinės kultūros ugdymas matomai labai mažai terūpi. Ir "Lietuvos Enciklopedijos" Redakcija, klaidingai informuodama pirmame savo tome apie architektūrą, gal nepagalvojo, kad čia pat yra toks kuklus šios srities mokslininkas kaip Vorobjovas, kuris savo darbais yra įrodęs gilų supratimą ir meilę mūsų menui ir istorijai ir kurio paslaugomis galima būtų buvę pasinaudoti visų bendram ir dideliam interesui. Mūsų enciklopedijos pirmame tome apžvalga apie architektūrą padaryta mūsų kultūros reikalui didelė žala, o galima buvo išvengti ne tik žalos, bet, atvirkščiai, pasinaudojus Vorobjovu, duoti aiškų, patrauklų ir mokslinį apibudinimą to meno, kuriuo ruošiamės atstatyti savo sugriautą kraštą.

Savižudybės priežasčių kompleksas yra labai didelis ir sudėtingas, tačiau, jei nebuvo pasirūpinta sudaryti sąlygų Vorobjovui bendradarbiauti bent prie informacinio darbo, kurio mes taip pasigendame mūsų kultūros populiarizavimo ir svetimaucijų informavimo srityje, tai yra, trumpai drūtai sakant, nusikaltimas mūsų tautai.

Skaudu, be galo skaudu netekus Vorobjovo ...

1954 m. AUSTRALIJOS LIETUVIŲ SPORTO ŠVENTĖ

Istorija rodo, kad nežūrint idėjinių ir politinių skirtumų, sportas jungia į bendrą tikslą: išauklėti stiprios valios, fiziniai pajėgų tautos branduolį. Gyvenant svetimoje tautoje lietuviu vardas diktuoja mums dar ir kitas pareigas: išlaikyti iš tėvų paveldėtus dvasios turtus.

Sporto klubai, kurie šiandien yra viena iš stipriausių lietuviškų organizacijų Australijoje, eina prie tų tikslų su gražiais pasisekimais ir laimėjimais.

Kad sustiprintų bendradarbiavimo ryšį tarp sportuojančio jaunimo, išsiblaškiosio po tolimus Australijos kampas, kasmet buvo ruošiamos krepšinio pirmenybės. Aukšto lygio varžybos turėjo progos pasigėrėti ne tik šimtai tautiečių, bet ir australų ir kitų tautybių mėgėjų.

Didėjant ir stiprėjant sporto klubams, atsirado reikalus krepšinio pirmenybes praplėsti ir, štai, š.m. spalio 29-30 d. (ne per Kalėdų atostogas) Melbourne numatoma suruošti sporto šventę, kur be krepšinio būtų įtrauktas vyrų ir moterų stalo tenisas ir šachmatai. Tai vienas iš didžiausių įvykių Australijos lietuvių tarpe ir pirmą kartą išsivijios istorijoje suorganizuota didesnio masto sporto

Ateitininku kongresas Chicagoje

Ne tik tautos turi savas tradicijas ir papročius. Jais paprastai didžiuojasi atskiros šeimos, kaimai, parapijos, mokyklos ir organizacijos.

Kalbant apie ateitininkų tradicijas, reikėtų vėl prisiminti atskiras sąjungas — moksleivius, studentus ir sendraugius, tačiau šiuokart paliesime tik bendrąsias ateitininkijos tradicijas, iš kurių bene svarbiausios yra bendri visų trijų Federacijos sąjungų kongresai ir atskirų sąjungų suvažiavimai — konferencijos.

Normaliais laikais — laisvoje Lietuvoje ateitininkų kongresai vykdavo kas 5 metai, o konferencijos — kasmet. Tačiau šis rugsėjo 4-5 d.d. Chicagoje įvykęs kongresas, buvo pirmas po 20-ties metų pertraukos, nes karas, okupacijos ir tremtis išmušė iš normalių vėžių ne tik pavienių asmenų, bet ir organizacijų gyvenimą. Reikėjo laiko susirinkti, susiorganizuoti, kad galėtų darniomis gretomis kongreso maršu saliatuodamos praeiti pro Dievo ir Tėvynės tribūnas.

Paskutinis ateitininkų kongresas Lietuvoje buvo Telšiuose 1935 metais. Sekantis kongresas turėjo įvykti Vilniuje 1940 metais, tačiau nesusirinko, nes tais metais, kaip visiems yra žinoma, prasidėjo raudonoji okupacija, kurią vėliau pakeitė rudoji, o po jų prieš mus išsitiesė bespalviai tremties keliai.

Tiesa, visų trijų ateitininkijos sąjungų suvažiavimas buvo ir Vokietijoje 1949 m. vadinamoji Reino, arba atsiveikinimo konferencija, nes ji vyko laive, plaukiančiame Reinu, ir kaip tik tada, kada daugumas dalyvių jau rengėsi paukti Vokietiją ir buvo užsiregistravę kitų svetimų šalių komisijose. Ši atsiveikinimo konferencija daug kam tada atrodė, paskutiniu didesniu ateitininkų susibūrimu, nes prieš akis buvo visiškas išsi-barstymas žemės rutulio kontinentuose.

Tačiau po tremties dešimtmečio, dabartinėje lietuvių sostinėje Chicagoje, ateitininkiškos tradicijos, štai, vėl atgimė visu savo didingumu. Ateitininkų Federacija parodė visiems, kad ji yra svarbi ir reikšminga mūsų lietuvių bendruomenės dalis, išlikusi gyva per visas karo ir tremties operacijas.

Chicago kongresas vyko trijų jubiliejų ženkle:

1. Šie 1954 metai yra šventieji Marijos Metai, kuriuos dabartinis popiežius paskelbė sąryšį su 100 metų sukaktimi nuo Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo dogmos paskelbimo. Šiais Marijos metais, ir dar net oktavoje prieš Marijos Gimimo šventę įvykęs Chicago kongresas užakcentuoja ateitininkų prisirišimą ir meilę Dievo Motinai, o taip pat primena, kad, sekant Nekaltai Pradėtąja, reikia išlaikyti savos širdies skautumas, kuris ypač dabartinėse gyvenimo sąlygose yra nelengva išlaikyti tiesiame Dievo įsakymų kelyje.

2. Chicago kongresas vyko po 50 metų, kai šv. Pavilo šūkis: "Visa atnaujinti Kristuje" iš Evangelijos buvo perkeltas į gyvenimą. Tai įvyko tada, kai Pijus X, 1903 m. išrinktas popiežium, savo veiklos programą paskelbė šūkiu: "Visa atnaujinti Kristuje". Ateitininkijos kūrėjai, kurie stengėsi save ir mokslus einantį jaunimą atitraukti nuo komunizman vedančio nihilizmo, šį Kristaus Vietininko šūkj ir padėjo savo organizacijos pagrindan, ir šiuo metu ateitininkai yra vienintelė organizacija pasauly, turinti savo akcijų programoje šį Pijaus X paskelbtą

šūkj — "Visa atnaujinti Kristuje".

Kongresu ateitininkai sugretino savo eiles, pasisėmė ugnies, ir sukauptomis jėgomis išeis vykdyti tuos šūkj žodžius, kad jie taptų gyvenimo realybe.

Taip pat kongrese ateitininkai turėjo progos viešai ir iškilmingai pagarbinti š.m. gegužės mėn. paskelbtą šventuosiu pop. Pijų X, kurio planus ateitininkija ėmėsi vykdyti, kurio paskelbtas šūkis daugeliui mūsų tautos sūnj ir dukterų buvo ir tebėra tuo švyturiu, kuris parodo kelią aukštyn, ir kuris šiandien savo šviesa praskaidrina niūrias tremties su temas.

3. Svabų tautosakoje yra pasaka apie miestą, kuriame statant rotušę, buvo užmiršta palikti langams skyles, ir kaip šviesą vidun gyventojai nešė maišais iš lauko. Ši pasaka yra ypatinga tuo, kad ji panaši į mūsų tautos pergyventą spaudos draudimo laikotarpį. Lietuviškos spaudos uždraudimo dekretais ano meto prispaudėjai rusai užkalė mūsų tautos rotušės langus, ir tikėjo, kad "Lietuva bus tamsi ir juoda". Tačiau atsirado drausulių, kurie išėjo su maišais šviesos savo tautai parnešti iš Prūsų. Ir nešė jie, nebodami žiauriausių bausmių, ir prinesė, ir lietuvis pradėjo vis aiškiau, ir aiškiau toje tamsoje įžiūrėti savo Tėvynės laisvės ryto žaras. Tai knygnešiai — mūsų netolimos praeities didvyriai.

Šis 50 metų jubiliejus, nuo anos draustos ir knygnešių maišuose neštos spaudos atgavimo ir laisvės, ateitininkų kongrese buvo tinkamai paminėtas.

Visi šie jubiliejai Chicagos kongresui suteikė gražų religiniai tautinį foną ir tik teigiamai turėjo paveikti dalyvius, nes tai šviesiosios Bažnyčios ir mūsų tautos sukaktys.

Be jubiliejų paminėjimo ateitininkų kongresas turėjo ir kitų uždavinių, būtent — išrinkti Centro ir visų trijų sąjungų valdybas, ir pergaltvoti visą veikimo planą, bei jį priderinti prie dabarties. Tam reikalingas įstatų pakeitimas, o tą gali padaryti tik visuotinas kongresas. Be to, buvo peržiūrėti organizaciniai trūkumai, surastas jų priežastys, o taip pat ir būdai jiems pašalinti.

Į Chicagos kongresą buvo kviešti viso pasaulio ateitininkai. Atsitiktinumas pagelbėjo kad ir Australijos ateitininkai galėjo turėti kongrese net porą atstovų. Jais buvo neseniai Amerikon nuvykęs prof. Raulinaitis ir rašytojas Tininis. Reikia tikėtis, kad jie perdavė kongresui Australijos ateitininkijos nuotaikas, nušvietė susitvarkymą ir pajėgumą kovoti prieš pavojus, kurie tyko pačią organizaciją ir mūsų tautą. PP

J. Šešėlis

NESUGRAŽINSI MANO ŠIRDIES

Čia mums užgėso dienos saulėtos, Ir čia jau skirias mūsų takai. Zengiu per slenkstį, nepalydetas, Ir į "sudie" man neatsakai ...

Žydės čia rožės, mūsų sodintos, Bet nematysiu jų niekados. Tiktai širdis čia, lyg prirakinta, Ilgai, ilgai dar tyliai raudos.

Gal tu viską man sugražinti, Tik negražinsi mano širdies; Su ja palieka ir mano mintys Liūdnuos griuvėsiusius mūsų praeities.

šventė.

Ruošiant sporto šventę susiduriama su įvairiais sunkumais ir vieniems sporto klubams tokią šventę praveisti neįmanoma. Todėl Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Valdyba maloniai prašo paremti sporto šventės organizavimą vienu ar kėitu būdu. Ypatingai paramą reikalingi Adelaidės ir Sydnejaus sporto klubai, todėl, kad vykstant didesnios skaičiumi sportininkų, klubų valdyboms nepajėgia padengti kelionės išlaidų.

Sporto valdybų adresai:

Adelaidės — E. Taparauskas, 22 Melbourne Str., Lower Nth. Adelaide, S.A.

Sydnejaus — V. Šučas, 9 Pilgrim Ave., Marrickville, N.S.W.

Melbourne — K. Miklius, 16 Campbell Str. Collingwood, Melbourne, Vic.

ALFAS Valdyba už paramą visiems nuosirdžiai dėkoja.

Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Valdyba

Vyties jaunieji laimėję "E" klasės krepšinio pirmenybėse pirmą vietą įveikdami finale Islington 36-29. Pirmoj eilėj iš kairės: Dunda, Giedelis, Kalibatas. Antroje eilėje: Binkevičius, Lapšys, Karsteds ir Andriusis.

Kazys Puida

KOL SAULĖ PATEKĖS

ROMANAS

(III tąsa)

Visi atidžiai klausėsi senio Butrimo kalbos, nes jis retai į tokius pašnekėsius įsikišdavo.

— Ką gi! Tebūnie taip, kaip jie nori; teenie su laiko dvasia ir jos reikalavimais. Mudu savo darome juos lavindami, o jie tebūna dorais ir sąžiningais darbininkais...

— Tamsta pasakei didelę tiesą, — patvirtino Eimutis.

Marytė pažvelgė šviesiomis akimis į Eimutį, lyg pasidalindama mintimis.

— Bet kur Vladas užsikrėtė lietuviškumo dvasia? Juk toks lenkas buvo! — klausinėjo tėvas.

— Tiesą, tėveli, pasakei — „užsikrėčiau“! Užsikrėčiau vienos lietuvių kalbos pamokos metu, dar aštuntoje gimnazijos klasėje būdamas. Jaunas, iškalbingas ir savo idėjai ištikimas lietuvių kalbos mokytojas vaizdžiai pasakojo apie Muravjovo laikus, jo veiklą Lietuvoje ir apie „Aušrą“. Mintis savaime sekė mokytojo žodžius ir širdyje kažkas klausė: argi tu svetimas tiems darbams? Argi kruvinas pirmųjų veikėjų trūsas nieko tau nepriemena, nepasako, nieko tavyje nesužadina? Ir nuo to laiko vis dažniau ir dažniau lankiausi lietuvių draugijose, jų teatruose. Kažkas nuolat prisipyręs minėjo man garsią istorinę tautos praeitį, rišo jos žygius su šiandieniniais mūsų veikėjų žygiais. Ilgai svyravau, daug kentėjau, bet pagaliau nusilenkiau ir kaip lietuvis pasiryžau dirbti... Neslepiu nei nuo savęs, nei nuo kitų, kad atgimimo idėjai trūksta tautiniai kultūrinio darbo tradicijos. Tos tradicijos trūksta visur: kultūrinėje darbe, dailėje, raštijoje, tautinių idealų nuoseklume ir net pačiame inteligentijos šeimyniniame gyvenime...

— Hm! — paabejojo pro save Eimutis. — Ir man pačiam taip atrodo, kad mūsų darbai kažko stinga, bet tokių didelių trūkumų nepastebėjau.

— Jie mums yra aiškiau matomi, — pertraukė jį Vladas, — nes mes ilgai tą darbą iš šalies stebėjome. Pasikarsčiavimo ir skubos gadynė jau praėjo. Šiandien tik tvirti įsitikinimai ir patvarumas viską nugalai.

— Taip. Laikai pasikeitė, — pritarė Eimutis. — Kartu pasikeitė ir darbų išvaizda. Skubėdami dažnai nuklysdavome ir beveik nei vieno didesnio sumanyto neįvykdėdavome. Bajorija — medžiaginis tautos žiedas, neištisė mums ranką, neparėmė pirmųjų mūsų kultūrinių įstaigų. Tai jos kaltė. Jos „kultūrinis skonis“ yra XVII šimtmečio idealų gavinamas...

Parke pasigirdo duslus ratų bildėjimas. Visi įtempė klausą, laukdami svečio ir spėliodami kas jis galėtų būti.

Iš apdukėjusio vežimo iššoko jaunas, juodbrūvis studentas ir tarė vežėjui e-tuviškai, kiekvieną žodį aiškiai pabrėždamas:

— Pasakysį dėdei, kad manęs nelauktų. Sugrįšiu pats, kai tik galėsiu... Gal važiuoti... — pasuko į gonkų pusę ir pasisveikino su išėjusiu pasitikti šeiminku:

— Atsiprašau, kad tamstą taip netikėtai ir taip vėlai užpuoliau.

— Prašom, prašom, — kvietė šeiminkas.

— Ar Vladas namie? — paklausė svečias.

— Visi namie, ir Eimutis čia.

— Eimutis? — nustebė atvykėlis. — Ką gi jis čia veikia?

— Jurką muštravoja.

— O Vladas? O Marytė?

— Svetimi geriau prižiūri, — teisingo vaikus šeiminkas.

— Bet Eimutis tamstų namuose... — stebėjosi studentas nusivilkdamas apsiaustą.

— Maištą kelia „ištikimų“ bajorų šeimynoje, — juokavo šeiminkas.

— Eh! — sušuko svečias. — Visuomis skverbiasi į bajorų tarpą, kaip saulės spindulys pro langą stiklą.

— Koks Visuomis? — nustebė Butrimas vesdamas svečią į verandą, kur visa šeimyna buvo susirinkusi.

— Rimkus! — sušuko Vladas pamatęs svetį.

— Ir sumanymų vejamas, — pridūrė Eimutis, kuris gerai jo silpnąsias puses žinojo iš bendro studentavimo laikų.

— Tai manai kaip tu? Prisiglaudei vasarai, kad rudenop užskristum šešto aukšto padangę žmonių darinėti, — juokavo svečias su visais sveikindamasis.

— Na, tai pasakyk kas tave atvijo? — ragino Eimutis.

Marytė atidžiai klausėsi ir tylėjo. Ją labai nustebino greitas ir teisingas tėvo supratimas. Lenkiška tradicija, tėvui žodį tarus, dingo kaip pūgos blaškomos snieguolės. Atsivėrė lygus, platus takas, viliojanti, paslaptinga ateitis.

Tuo tarpu studentai jau svarstė Rimkaus sumanymą.

— Po trijų savaitių bus paroda. Man reikia nuvykti į Raseinius, suieškoti būstas vaidinimams ir mūsų kuopelei apsisistoti. Galėtume net penkis vaidinimus pastatyti, — planavo Rimkus.

Vladas tylėjo.

— Kuo padengsime išlaidas? — susirūpino Eimutis.

— Išlaidų bus apie du šimtus. Trobai pasamdyti, žmonėms užlaikyti, visų penkių spektaklių skelbimams atspausdinti ir kitoms smulkmenoms užteks to ką iš spektaklių paimsimė. Pagaliau vietiniai lietuviai apsiima nuostolį padengti.

— Jei taip, tai reikia tik darbo imtis. Reikia būstas užsakyti, gubernatoriaus leidimas gauti, žmonės surinkti...

— Leidimų gavau dešimčiai spektaklių. Dviejų žmonių trūksta, todėl ir atvažiavau Vlado prašyti, bet jis blogas artistas. Tave radau, tai neišsisuksi, na, žinoma, ir Marytė neatsisakys, — kreipėsi į Butrimaitę.

— Aš? — sušuko Marytė.

— Palaukit, — pertraukė Vladas. — Matau, kad jums viskas puikiai klojasi, bet man atrodo, kad iš to nieko gero nebus.

— Kaip tai nieko nebus, — pašoko akis pastatęs Rimkus.

— Dvarponiai jums savo būstų neužleis, o kitų Raseiniuose nėra.

— O klubas? — karščiausiai Rimkus.

— Klubas prikimštas vieny bajorų.

— O bajorų vado būstas?

— Nebent... — suabejojo Vladas.

— Surasiu, būtinai surasiu! — užsidegė Rimkus. — Nors ir klojime, kad tik surengs!

— Jei suvaidintumėt lenkiškai, tai dar gal šiaip taip...

— Lenkiškai? — pabalo Rimkus. — Niekumet! Dėl jų nei piršto nejudinsiu!

— Karštakošiu buvai, tokiu, matyt, ir liksi, — ramiai atsakė Vladas.

— Argi jau toks didelis nusikaltimas būtų, jei lenkiškai suvaidintumėt, — įsikūso senis Butrimas.

— Matai, tamsta, — ėmė aiškinti Rimkus. — Panevėžio parodon komitetas pakvietė net Namyslovskį iš Varšuvos krakoviakų, polkų ir mazurkų tonais silpstančius bajorų patriotinius jausmus pakelti, bet jokių būdų neužleidžia vietos lietuviams nors vienam spektakliui pastatyti. Tai kodėl mes...

— Tai kuo čia kalti raseiniškiai? — paklausė Vladas.

— Jie visur vienodi! — teisinosi Rimkus.

— Bet vaidindami lenkiškai, laimėtumėte daugiau publikos ir praskintumėte kelį kitiems, — patarė Butrimas.

— Man įsakyta vien lietuviškiems spektakliams vieta surasti!

— Gana apie tai kalbėti, — pertraukė Eimutis. — Kaip bus taip bus, bet sumanymas geras ir jam reikia pritarti.

— Ko tas jaunimas neprasimano! — dejavo motutė ir siuntė Jurką gulti, kuris visomis keturiomis spyrėsi.

— Ketinau tamstos arklį prašyti, — kreipėsi Rimkus į Butrimą.

— Gerai, duosiu, — sunkiai atsakė senis. Jis mieliau būtų sutikęs arklus pasamdyti, negu savuosius į tokią kelionę išleisti. Atsikėlė nuo stalų, paliepė Jurkai eiti gulti ir išėjo parūpinti arklį rytojui.

Motutė su Jurka, palinkėję visiems labos nakties, išėjo svečią patalo parengti. Jaunimas vis dar kalbėjosi.

Marytė vis dar negalėjo įsivaizduoti save scenoje, kalbant lietuviškai, dirbant tą didelį kultūrinį darbą. Bijojo dėl rolės išmokymo, teisingos lietuviškos tarsenos. Džiaugėsi, kad bent šiuo menku žygiu galėjusi patekti į lietuvių inteligentijos tarpą. Širdyje dėkojo Rimkui, kad jos neužmiršo, neaplenkė, pakvietė ir ją į lietuviškumo sūkurį.

— Kad jis žinotų, kiek jis man gero padarė! — šnibždėjo Marytė besirengdama gulti, bevartydama knygas, veikėjų sąrašus žiūrėdama, kur prie jai duotos rolės kažkieno buvo užrašyta p. Butrimaitė.

— Butrimaitė! — pirmą kartą ištarė savo pavardę lietuviškai ir klausėsi, lyg kažką paslaptingo būtų pasakius.

— Butrimaitė! — dar kartą tyliai pakartojo ir nusišypsojo.

— Šunes kažkur toli lojo ir jų balsai ai-

BOLŠEVIKAI GIRIASI RUSŲ IŠRADIMAIS, BET KĄ JIE IŠRADO?

Yra žinoma viena rusų pasakėčia apie jautį ir musę. Jautis, visą dieną aręs, žingsniavo namo. Prie namų ant jo rago atsitūpė musė. Kai jautis įėjo į kiemą, musė suzirzgė: „I ja pachala — ir aš ariau,“ ir įsmuko trobon prie puodynės pieno.

Dar caro laikais taip rusai juokėsi iš pagyrūnų, kurie svetimus darbus savinasi ir už tai nuopelnus skynė. Dabar bolševikai patys iš savęs juokiasi, kai jie skelbia pasauliui, jog kuone visus išradimus rusai padarė. „Nuostabų įnašą į pasaulio mokslą ir išradimus įnešė rusų mokslininkai ir išradėjai, didieji rusų tautos sūnūs“ — giriasi bolševikai. Bet tai pasigyrimas svetimu darbu, kaip tos rusiškos musės.

Štai keli pavyzdžiai, kuriuos iš rusų spaudos ir enciklopedijų surankiojo „Collier“ (1954 balandžio 16), norėdamas parodyti amerikiečių visuomenei dar vieno melo liūdijimą.

* * *

Pirmasis šautuvas su užraktu buvęs išrastas A. Kokocho XVII amž. pradžioje, 20 metų anksčiau negu jį išrado vokiečių inžinieriai.

Audimo staklės pirmasis padaręs A. K. Nartovas XVIII amž. pirmame ketvirtyje, 7 metais anksčiau už anglius.

Mechaninė verpimo dirbtuvė buvusi įsteigta Rusijoje Glinkovo 1760 m., 10 metų anksčiau negu Anglijoje.

Garų mašina pramonės reikalams buvusi pagaminta J. J. Polzunovo 1765 m. Tik po 90 metų James Wattas ją padarė.

Elektrą išradęs V. V. Petrovas 1802m. 8 metais vėliau ji buvusi išrasta Anglijoje.

Elektros lemputė buvusi išrasta 1873 m. A. N. Lodygino ir pirmoji pakabinamoji lempa išrasta P. N. Jabloškovo 1876 m. Jabloškovo lempos buvusios naudojamos Paryžiuje ir kituose Europos miestuose. Elektros šviesa buvusi vadinama „Rusijos šviesa“.

Elektros motoras

dėjo apylinkėje, parko tankumynuose. Gaidžiai, plėsdami gerkles, skelbė dieną artėjant. Paukščiai pamažu pradėjo čiubėti lapų žirgus...

Sugirgždėjo durys. Girdėjosi nuslopinti arklų prunkštimai, pakinktų barškėjimai. Kažkas pabeldė Rimkaus langinėn.

Snaudulys gaudė Marytės vaizduotę. Išvažiuojančio Rimkaus ratai ją minutei pažadino. Nusišypsojo, atsiduso ir vėl nuskrido į Raseinių būsto sceną, prieš gausią kaimiečių auditoriją, kurie šitampė seka kiekvieną artisto pjūdesį, kiekvieną ištartą žodį...

Įkyrus aukštai pakilusios saulės spinduliai skverbėsi pro Marytės kambario langą. Buvo sunku kvėpuoti. Pramerkė akis, žvilgtterėjo į langą ir griebėsi laikrodėlio:

— Pusė vienuoliktos! — sušuko. — Tai miegojau! — ir greitai apsirengusi nubėgo į sodą.

— Kodėl tu taip vėlai atsikėlei? — paklausė motutė.

— Nežinau... Vakar ilgai sėdėjome, paskui užmigti negalėjau, — aiškinosi Marytė pati nieko nesuprasdama.

— Išgerk kavos ir bėk paupin. Ten Dabkus su p. Andriumi vaikštinėja. Juk žinai, kai Dabkus prisisiurbia — tai kaip dielė, o čia Jurka nerimauja...

— Tuoj, tuoj, — skubiai valgydama pritarė Marytė.

Pavytyje sulinkęs Dabkaus siluetas smarkiai mojavė rankomis ir suerzintu balsu įstikinėjo Eimutį.

— Tamstos metuose ir dar tiek ugnies! — stebėjosi Eimutis. — Iš kur?

— Kaip čia, panie, nesikarščiuosi, kad tokio svarbaus mokslo, kaip heraldika, šiandien niekas nenori pripažinti. Žmonės nesirūpina savo kilme, savo protėvių žygdarbiais aukso raidėmis istorijos lapuose įrašytas. Šių dienų bajoras pasitenkina savo vardu ir daugiau nieku nesirūpina...

— Šventa teisybė! — pertraukė Dabkų Eimutis. — Man atrodo, kad geriausių bajorų yra tas, kuris stengiasi eiti su laiko dvasia; kuris klausia tautos balso, bet ne kažkokio luomo; kuris suranda savyje pakankamai drąsos ir noro išsiveržti iš amžiais viešpatavusio beprasmiškumo ir, svarbiausia, iš socialiniai nepateisinamos svetimos tradicijos...

Dabkus išplėstomis akimis klausėsi Eimučio ir kantriai laukė jo nutilstant.

— Tai, vadinasi, tamstos numone, ir aš joks bajoras? — karčiai pastebėjo Dabkus.

— Jei tamsta taip mano žodžius supratai... — nesigynė Eimutis.

(Bus daugiau)

buvęs išrastas rusų B. S. Jakobio 1834 m. Jis taip pat išradęs pirmą telegrafą, kuris spausdinęs raidėmis. Tai buvę padaryta 1850 m. Visu penkmečiu anksčiau už amerikietį Hughes.

Kombainas buvęs padarytas rusu A. R. Vlasenko 1868 m. 11 metų anksčiau negu Amerikoje.

Vikšrinis traktorius buvęs padarytas F. A. Blinovo 1880 m. Amerikoje jis buvo padarytas tik 1912 m.

Lėktuvą pirmas sukonstruktavęs A. F. Mošaiskis, kuris pakilęs į orą 1882 m. 20 metų anksčiau už brolius Wright Amerikoje.

Radijo aparatas buvęs pagamintas A. S. Popovo 1895 m., daug anksčiau negu kitur.

Naftą valyti prie aukštos temperatūros ir spaudimo pirmas pradėjęs inž. N. A. Aleksiejevas 1877 m. Amerikoje tai pritaikyta tik 1912 m.

Tokie skelbiami „rusų išradimai“. Čia jų nepilnas sąrašas, nes bolševikiniai rusų mokslininkai „išranda“ vis naujų pavardžių ir metų, kad parodytų, jog rusų tauta visur buvusi pirmoji, kaip ta musė, kuri pirmoji įlėkė į triobą prie puodynės pieno, kuris, be abejo, jau buvo karvės išrastas.

Svarbu čia pabrėžti tai, kad visi tie „išradimai“ nepadarė rusų tautos kultūringos, nepakėlė jų gyvenimo standarto. Kodėl? Dėl to, kad jų nebuvo — tų išradimų. Apie juos tyli ne tik caro laikų rusų mokslo knygos, bet ir patys bolševikai iki 1932 m. Revoliucijos pradžioje jie dar kaltino caro laikų mokslą, kad jis nieko gero nedavęs. Bolševikų nuomonė pasikeitė tada, kai jie pamatė, kad kitos tautos turi kuo pasigirti, o jie ne. Tada jie pradėjo sodinti muses ant jaučio ragų — savintis kitų darbus. Tačiau pasaulis daug geriau žino kitokius rusų ir bolševikų išradimus. Štai ir gi keli pavyzdžiai!

Samavoras tikrai rusų išrastas, tik jie nesugebėjo iš jo pagaminti garo mašinos.

Spaudos draudimas irgi dar caro laikų išradimas, tik jie nesugebėjo lietuviams burnos užčiaupti.

Geležinė udanga su spygliuotom vielom ir šunimis bolševikinio genijaus padaras.

Pabaltijo tautų „savanoriškas“ prašymas įjungti į Sov. Sąjungą yra Višinskio, Zdanovo ir Dekanozovo išradimas. Jų čia niekas neaplenkė.

Elektriniai marškiniai žmonėms kankinti irgi bolševikinių „mokslo žmonių išradimas“. Jie buvo naudojami Telšiuose, Rainių miškelyje, užkankinant 73 lietuvius. Panevėžyje aš pats mačiau tuos marškinius su įrašu „Maskva“.

„Degtukų dėžutė“, kuri šaudė nuodingu cianu, kad likviduotų bolševizmo priešus, yra Lubiankos kalėjimo patentas.

Gyvuliniai vagonai žmonėms marinti ir vergų darbai, kuriems jie vežami, Sovietų Rusijos yra patentuoti.

Ir tai ne galas. Tų baisių išradimų yra nesuskaitomų. Ir visa tai, anot bolševikų propagandos, „tarnauja mokslo pažangai, liaudies gerovei ir taikai“...

Mikas (Darb.)

TEISINGAS VEIDRODIS

Paryžiuje, viename madų salione jau vartojamas veidrodys, kuris parodo „teisingai“, t. y. iš dešinės rankos ar veido nepadarą kairiojo, kaip ligšioliniai.

JŪROS VANDUO — TRĄSA?

Viena Olandijos firma pradėjo tirti, ar galima jūros vandenį naudoti dirbtinėm trąšom gaminti. Žinia, kad jūros vandenį yra visokių ištirpusių druskų, o tarp jų yra ir tokių, kurios labai tinka trąšom.

PIENAS IR GALVA

Gyvulininkystės bandymų stotyje Beltsville buvo patikrintos 696 karvės ir rasta, kad juo karvės galva ilgesnė, juo daugiau karvė duoda pieno. (Darb.)

DANTŲ CHIRURGAS

J. H. CUNNINGHAM

Oxford Chambers
192, North Terrace, Adelaide, S.A.
Specialybė: aukso karūnėlės ir aukso tilteliai.

KALBAME VOKISKAI.

Iš Mr. J. Gausio Kontos

Vietoj ilgų ir graudžių straipsnių apie visokius veiksmingų viršūnių nesutarimą ir solidarumo stoka, apie sumaterialėjimą ir nuolatinį aukų prašinėjimą, net norą būti kažkuo nesamu (pav. buvus mechaniku — tituluotis inžinierium, turėjus ūkėį — skelbtis dvarponiu etc.), apie aimanas dėl to, kad žmonės pinigų permaži duoda ir tautinius reikalus pamiršta — mano geriausias draugas ir pagalbininkas kopūstams naikinti, kopūstis kirminas, atsiuntė šią satyrą.

Gyvenimas nesudėtingas, nereikia varginti savęs. Pamiegojęs ir, jei netingi, atrasi aukso sietuves. Negalvok, kad skauda širdį. Išgerkim vyno — bus ramybė! Kas pasaulio kanciją girdi, bus prieš laiką jau sukrypęs. Gyvenimas nesudėtingas, nereikia verkti bei naudos. Dirbk, miegok, kai kažko stinga, malda padės tau visados. Ir kaip tikra balta penimė, ką tvarte kriuksti nuolatos, sau lauk ramiai, o sutvėrime, visų paskiausios valandos.

NULIEKIT AŠARĄ ANT KROKODILO

Argentinos vyriausybė uždraudė medžioti krokodilus. Anglai Nilo upės dalyje taip pat įtaisė krokodilams rezervatą. Esą krokodilai, taip naikinami kaip dabar, gali netrukus visai išnykti. Damos, kurios avi krokodilo odos batukais ar nešioja krokodilo odos rankinukus, yra negailestingos, kaip ir patys krokodilai, nes jų pareikalavimams tenkinti 1935 m. buvo suvartoti 5100 krokodilų, o 1952 m. buvo pareikalauta net 133,200 krokodilų.

VISAS MUZIEJUS

Neapolyje, Italijoje, buvo padaryta operacija vienam artistui, kuris cirkuose rydavo kardus. Gydytojas iš jo vidurių išėmė 28 atlenktus peiliukus, 8 raktus, 3 šaukštus, 323 pinigėlius ir šimtus stiklo šukių.

TELEVIZIJA KALTA

Long Islande teismas svarstė bylą, kurioje vyras apskundė savo žmoną, kad ji nuo antros valandos po pietų iki antros valandos nakties klausia televizijos ir trukdo jam miegoti.

Kiek Lietuvoje areštuota ...

(Tąsa iš 3 psl.)

minimai. Todėl daugumas grįžusių vokiečių nedaro tokios jau ryškaus skirtumo tarp trėmimų ir areštų. Jie daugiau linkę suplakti tas sąvokas krūvon, vadoudamiesi tuom, kad tiek areštuotasis tiek ištremtasis visvien pagaliau atsiranda tame pačiame Sibire. Taip pat, vertinant pareiškimus apie masinius trėmimus prieš 1948 ir po 1949 metų, reikia turėti galvoje ir paprastas atminties klaidas. Neabejotinai nemaža dalis tų 16 liudininkų, kurie pareiškė masinius trėmimus buvus 1947 metais, paprasčiausiai sukeitė tuos metus su 1948 metais, lygiai kaip ne vienas iš tų 31 liudininkų, kurie tvirtino, kad masiniai trėmimai buvo 1950 m., bus apsirinkęs, sukeisdamas tuos metus su 1949 metais. Toliau reikia skaitytis ir su fakto, kad vienas kitas grįžusių iš Lietuvos vokiečių buvo ten tik 1948/49 metais, gi prieš tai ir vėliau iki grįžimo gyveno Rytprūsijoje, ir tais metais vykusius Lietuvoje trėmimus, kurių jis buvo liudininku, paskaitė kaip įprastiniu reiškinium kiekvieniems metams. Pagaliau nereikia pamiršti ir to, kad vienas kitas, pasakodamas, "persūdė", duodamas savo vaizduotei apie lietuvių tautos naikinimą laisvas vadžias. Taigi, išvadoje galima tvirtinti, kad masinių trėmimų aukščiausiai nusakyta prasme iki 1951 metų Lietuvoje buvo tik 1948 ir 1949 metais, kas atitinka ir kitoms, mus anksčiau pasiekusioms, žinioms.

Kaip prieta prieš šiu skaičių?

Remiantis 400 grįžusių iš Lietuvos

PRAKTISKAS BIZNIERIUS

Keturi bičiuliai turėjo bendrą biznį. Vienas iš jų susirgo ir kurį laiką pasirgęs mirė. Prieš mirtį jis parašė testamentą visą savo turimą palikdamas trim bičiumams, bet su sąlyga, kad kiekvienas iš jų jam į karstą įdėtų po 100 dol.

Draugai bičiulį gražiai palaidojo ir po laidotuvių susirinko sutvarkyti palikimo reikalų. Pakviestas notaras jų paklausė:

— Bet ar jūs išpildėte velionio sąlygą įdėti jam į karstą po 100 dol. kiekvienas.
— Aš įdėjau — pareiškė pirmasis.
— Aš taip pat įdėjau — tvirtino ant-rasis.

— O kaip gi — atsiliepė tretysis — ir aš įdėjau: įdėjau į karstą 300 dol. čekį ir pasiėmiau 200 dol. gražos ...

*****

Sagtys priminė svirno spyną

Caro laikais Rusijos dvaro ir didmiesčių damos savo madomis ir puošnumu kokuravo Paryžiui. Stalinas visas moteris buvo apvilkęs "liaudies miline". Tik Malenkovo Elena varžtus atleido, ir šandien sovietai sužinojo su didžiausiu nusistebėjimu, kad yra toks dalykas, vadinamas moterų drabužių mada.

Žurnalas "Večernaja Moskva" (Maskva vakare) paskelbė "pavykusį aprangos planą" ir pabrėžė, "kad neseniai Maskvos valstybinė madų patalpoje eilė modisčių demonstravo moteriškų drabužių naujus modelius. Buvo pastebėti elegantiški drabužiai, išpuošti įdomiais ornamentais, o kai kurie įmantriai išsiuvinėti."

Vis dėl to, atrodo, ne viskas valstybinė madų kontrolė eina sklandžiai. Tą sužinoje iš vienintelio satyros laikraščio "Krokodilo", kuriam kartas nuo karto duoda leidimą gnybtelti valstybinio aparato darbus. Laikraštis įvykio jam žinimui nesigaili vietos nei žodžių. Įdėda visas šešių modisčių fotografijas ir komentuoja kiekvienos nešiotus drabužius.

Rašo: "Modistės nr. 2 buvo žeminiškas paltas, kuris be priekaištų gali būti nešiojamas. Tik jo sagtys priminė anų nelemtų laikų svirno spyną. Nr. 3 yra griežto stiliaus be nereikalingų klosčių. Tai drabužis, kuriuo kiekviena moteris galėtų didžiulis, kaip miesto panaktinis, išėjęs į atšargą. Nr. 5 galutinai panaikina lig šiol buvusį skirtumą tarp vyro ir moters."

vokiečių parodymais čia surašyti duomenys, kiek iš kurios vietovės, kur tiems liudininkams teko gyventi arba kurias jie, gyvendami kaimynystėje, gerai pažino, 1945-1951 metų bėgyje yra suminta ar ištremta šeima. Įtrauktos ir tos vietovės, iš kurių niekas nebuvo ištremtas ar sumntas. Grupuojuant tuos duomenis stengtasi galimai prisilaikyti Lietuvos administracinio paskirstymo apskritimis ir valsčiais, koks jis buvo iki 1950 metų birželio mėn., nors keliais atvejais, neturint tikslų davinių apie valsčių ribas, teko įtraukti ir tokius valsčius, kurie Lietuvoje pastaruoju metu, dalinai dar prieš rusų okupaciją, buvo panaikinti. Po vietovardžio sąrašo eina tame kaime ar vietovėje buvusių ūkių skaičius pagal 1923 metų surašymo duomenis. Aišku, 1945-51 metais tas ūkių skaičius jau galėjo būti pasikeitęs. Jie tad čia patiekti daugiau orientacijai ir tolimesnėms išvadoms įtakos neturės. Sekančioje skiltyje nurodyta bendras vietovės (kaimo, bažnytkaimio ar kit.) gyventojų skaičius 1948 metais. Nors ir čia išeita iš 1923 m. surašymo duomenų, bet įvestos pataisos atsižvelgiant į gyventojų prieauglį valsčiais pagal ankstyvesnius statistinius davinius ir 1944 metų gyventojų surašymą. Jei tuo būdu išvestas gyventojų skaičius, paskirai kurią nors vietovę paėmus, tiksliai ir neatitiktų 1948 m. faktinąją padėtį, tai bendras išvardintų vietovių gyventojų skaičius pagal tikimybes dėsnius turėtų būti pakankamai realus. (Bus daugiau)

SPAUDOS APZVALGA

BENDRO DARBO NUTRAUKIMAS LAISVĖS KOVOJE

Vysk. V. Brizgys "Aidų" Nr. 5 straipsnyje "Kad visi būtume viena" rašo: "Politinio laukos šiandien yra nesutariamų tremtyje esančių katalikų tarpe... Nesakau, kad dėl asmeniškumų, nes jeigu kas tokiomis motyvais nerastų svarbiuose reikaluose bendros kalbos su savo broliu, tam truktų paties svarbiausiojo krikščioniško reikalavimo — artimo meilės. Tie nesutarimai katalikus nuvedė per toli: net ligi bendros kalbos ir bendro darbo nutraukimo laisvės kovoje. Tai konstatuojamas, nereiškia jokios nuomonės, kas už tai kaltesnis, kas mažiau kaltas. Pats faktas tačiau yra tikras paradoksas, nes tuo pačiu laiku ir tuose pačiuose reikaluose suranda bendrą kalbą ir bendrą darbą skirtingos pasaulėžiūrinės grupės."

PROGESAS IR REGRESAS

"Mūsų Pastogės" Nr. 32 straipsnis "Spauda ir jaunimas" pradeda šitokią sakinių: "Sava spauda yra tautinės gyvybės kvapas." Ir tu, žmogau, suprask, ką autorius čia norėjo pasakyti. Girdėjau, jaunimas skaitė ir stebėjosi ir nieko nesuprato. Vienas iš jų surado išeitį — nusinešti laikraštį pas liuanistinių kursų vadovą ir su jo pagalba išsiaiškinti. Abejoju, ar ir pats vadovas suprato

šitokį absurdišką sakinį. Reikia spėti, redaktorius neišdrįso senam raševai apkarpyti ir palyginti straipsnio, nes jis gali užsigauti ir daugiau neberašyti.

Turime džiaugtis progresuojančiu jaunimu, kad jam gimnazistiški rašiniai jau nebeapatinka.

I VISUOMENINES AUKSTUMAS BEKOPIANT ...

"Mūsų Pastogės" Nr. 35-36 beskaitant straipsnį "Liet. jaunimo problemos Australijoje," pajunti ne tik subjektyvumą, bet ir kutenantį šypsni veide. Giliau pamintijus, nėra iš ko šypsotis, nes vienas kitam reikia paduoti ranką, kopiant į visuomenines aukštumas... Ar čia labai svarbu: ar vyras žmonei pusrytį į lovą atnešė, ar geroji žmonelė vyrui. Kad taip visi galvotų ir priėtų tokios protingos išvados bei sutarimo, būtų visai gerai, bet forume dalyvavę kultūrininkai, jaunimo mokytojai ir auklėtojai tikrai nusigando ir pasibaisėjo, neradę laikraštyje savų pavardžių, o tik savas šviesias mintis bei sumanymus, pakibusius ore. Plačioji visuomenė visai bandė spėlioti, kieno tos mintys, kas taip apygudriai pasakė ir nušnekėjo, kam daugiau patikėti ir pasikliauti?..

J. Karpis
Forumo stebėtojas.

I VAIRIOS NUOMONĖS APIE RELIGIJĄ

Modernizmas.

Jo įkūrėjas laikomi Loisy, Ritschel, Laménais ir kt. Jie teigia, kad religija nėra Dievo apreiškimas žmonėms, o tik tai nuolatinis gyvenimo reikalavimų išdava. Religija kyla pati savaime iš žmogaus dvasios gelmių, kadangi žmoguje yra tam tikras religinis palinkimas. Tikėjimo tiesos nėra Dievo apreiškimas, bet sukeltos ano dvasios gelmių jausmo. Kaip tokios, jos nėra patvarios, bet nuolat kintančios ir nepastovios, kaip nuolat kinta ir keičiasi gyvenimo reikalavimai ir paties žmogaus jausmai. Žmogus yra pasaulio visumos dalelė, o toji visuma ir esanti neaprepiama, nesuprantama dievybė.

Pesimizmas.

Jo įkūrėjas laikomas Schopenhauer. Jis paneigė Dievą, apreiškimą, ir aplamai krikščionybę. Pasaulis yra nesuprantamos valios padarinys. Toji valia yra akla ir neprotinga, tačiau besistengianti pati save išreikšti. Jos tikslas yra idėjų grožis, bet kadangi tobulo grožio niekada negalima pasiekti, tai tų pastangų vaisius yra nuolatinis apsiavylimas, vargas ir skurdas. Kad išeiti iš vargingumo ir nusivylimo pesimizmas siūlo žmonėms panaikinti savyje troškimą gyventi. Buvimas yra nelaimė. Pastangos pavirsti į nieką yra laimės siekimas.

Optimizmas.

Jo įkūrėjas yra Nietzsche. Jis išėjo su didele neapykanta Dievui, apreiškimui ir krikščionybei, bet buvo griežtai priešingas pesimizmui. Žmogaus uždavinys išskirti aukščiau prigimties ir tapti antžmogiu. Tam tikslui leistinos visos priemonės. Krikščioniškosios religijos ir dorovės dėsnių antžmogui yra neprivalomi, nes jis siekia buvimo anapus gėrio ir blogio.

Etinis autonomizmas.

Jį sugalvojo Kantas. Jis paneigė Kristaus dievybę, malonę ir Bažnyčios pasiuntinybę. Dievo buvimo žmogus savo protu negali įrodyti. Religija yra tikrai doras elgesys, o elgesys bus doras, jeigu žmogus vykdys prigimties įsakymus. Jeigu kas yra žmogus iš viršaus primetama arba įsakoma — žmogui nėra privaloma, nes tai yra nedora.

Panteizmas.

Nėra jokios nuo pasaulio daiktų skirtingos ir visa tvarkančios dieviškos Būtybės. Dievas yra tas pats, kas yra gamta. Viskas yra Dievas ir turi pačią Dievo esmę. Todėl tas pats yra Dievas su pasauliu, dvasia su medžiaga, tiesa su netiesa, gėris su piktu. Žmogaus protas yra vienintelis sprendėjas, kas tiesa ir kas netiesa. Jis pats sau yra įstatymas.

Naturalizmas.

Dieviškasis apreiškimas yra netobulas. Kristaus tikėjimas prieštarauja žmogaus protui. Todėl įgimtosios žmogaus proto galios yra vyriausioji norma, kuria vadovaudamasis žmogus gali pasiekti tiesos pažinimą ir įgimtosios proto jėgos yra pakankamai pajėgios kelti atskirų asmenų ir tautų gerovę.

Griežtasis racionalizmas.

Sventajame Rašte išdėstytos pranašystės ir stebuklai yra prasimanymai. Krikščionių tikėjimo paslaptys yra filo-

sofų tyrinėjimo išdavos. Testamentų knygos suminėti faktai yra mitiniai. Pats Kristus asmuo priklauso prie mitų. Egzistencializmas.

Jo kūrėjai: Kierkegaard, Jaspers, Heideberg, Sartre ir kt. Jie daugiau ar mažiau prasilenkia su krikščioniškosios religijos tiesomis, teigdami, kad žmogus yra nesuprantamai "išvestas" į gyvenimą. Žmogus nežino, nei kas, nei kodėl su juo taip padarė. Jis žino, kad jis gyvena iš visų pusių jį gaubiančio nieko akivaizdoje. Šitas niekas — tuštuma — žmogų slėgia ir gąsdina. Jis bijo to nieko, tos nesuprantamos tuštumos ir šita jo baimė keliauja su žmogumi visą jo gyvenimą nuo lopšio ligi karsto.

Komunizmas (bolševizmas).

Jo įkūrėjai neigia bet kokią religiją. Religija tėra tikrai kapitalistiniai nuodai žmonėms svaiginti. Kovodamas su religija — tautų opiumu — bolševizmas nutraukia, be jokio kompromiso, šandien suprantamos religijos giją ir stengiasi pats jos vietoje atsistoti.

Bronius Zumeris.

Zmones gydys muzika

Yra žinoma, kad triukšmas daro neigiamą įtaką žmogui. O triukšmas juk yra ne kas kitas, kaip perdidelis nesuderintų garsų susikaupimas. Kas kita suderinti garsai, kurie mūsų ausį pasiekia skambia gaida. Jie žmogų nuramina.

Kiekviena motina, norėdama vaiką užmigdyti arba jam sergant jį nuraminti, pradeda niūniuoti bet kurią dainelę.

Jau senokai ir gydytojų tarpe atsirado tokių, kurie pastebėjo, kad muzika gali žmogų ne tik nuraminti, bet ji gali būti panaudota ir gydomąja prasme.

Jau pirmojo pasaulinio karo metu kai kurie gydytojai pastebėjo, kad duodamieji sužeistiesiems karies koncertai kažkaip teigiamai juos veikia. Tas pats pastebėta ir proto ligoninėse.

Todėl jau šiandien daug kur operacijų kambariuose prieš operuojant duodama muzika, plačiai ji naudojama vaikų skyriuose. Bet muzika muzikai nelygi. Vienam patinka tokia, kitam kitokia. Taigi, reikia žinoti, kaip ir kodėl muzika veikia, kam kokią muziką duoti ir pan. Šitame dalyke reikia lavintis lygiai taip, kaip ir operaciją daryti. Tai jau naujas mokslas.

Bostone esanti Naujosios Anglijos muzikos konservatorija, atrodo, pralauš toį srity pirmuosius ledus. Ji nuo šių metų rudens atidaro naują skyrių — muzikos terapijos arba gydymo skyrių, kuriame mokslas tęsis 4 metus. Jį baigusieji bus pirmieji žinovai, kaip pritaikinti muziką žmogaus gydymui. Ateities kartos galės pasinaudoti mokslo laimėjimais ir sekmingiau kovoti su ligomis.

Prenumeruokite
AUSTRALIJOS LIETUVI

ADELAIDĖ

TAUTOS SVENTĖS MINĖJIMAS

Mūsų Tautos Sventė, Rugsėjo aštuntoji, Adelaidėje paminėta rugsėjo 12 dieną. Minėjimas pradėtas pamaldomis šv. Juozapo bažnyčioje. Kun. dr. P. Jatulis atlikė šv. Mišias ir pasakė šiai dienai pritaikintą pamokslą.

Vakare minėjimas buvo tęsiamas Miesto salėje. Apylinkės valdybos vardu Z. Kučinskui atidarius minėjimą, turinimą ir išsamią paskaitą skaitė Alb. Levickis.

Meninėje dalyje dalyvavo smuikininkas Pranas Matiukas, išpildęs iš Beethoveno "Pavasario Sonatos" Allegro ir Scherco, solistė Elena Rūkštelienė padainavo tris liaudies dainas. Jiems akompanavo Miss Dorothy Oldham.

Kylanti baletų žvaigždė, Regina Plokštytė, pašoko Suktinį, harmonizuotą J. Tallat-Kelpšos ir Jonkelį, harmonizuotą J. Zdanavičiaus, fortepionu palydint Miss Jean Foster. Be to, Miss Jean Foster dar išpildė M. K. Čiurlionio Preludiją D Moll, J. Gruodžio "Rytiečių šokį" ir A. Kačanausko "Siuntė mane motinėle".

Pabaigai muz. Vaclovo šimkaus vadovaujamas vyrų choras Lituania išpildė tris liaudies dainas.

Didelė salė buvo pilna tautiečių. Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Šia proga pažymėtina, kad šalia šio minėjimo, per Adelaidės radijo stotį 5CL rugsėjo 10 dieną "Melodie Masters" orkestras su "Adelaide Singers" choru, diriguojant Mr. Normann Chinner, labai gražiai išpildė lietuvių liaudies dainą "Siuntė mane motinėle", kurios aranžamentą paruošė muz. J. Zdanavičius, o pačią dainą į anglų kalbą išvertė Ant. Gavelis. Pranešėjo buvo pažymėta, kad ši daina išpildoma Lietuvių tautos šventės proga.

Dalyvis

ATEITININKŲ POPIETĖ ADELAIDĖJE

Chicagoje vykstančio ateitininkų kongreso proga, At-kų Federacijos vadovybė š.m. rugsėjo 5 d. paskelbė viso pasaulio at-kų dieną, ragindama visus, negalinčius kongrese dalyvauti at-kus tą dieną susirinkti draugėn ir pagyventi kongreso mintimis ir nuotakomis.

At-kų Sendraugių Valdybos ir Moksleivių At-kų globėjų A. Kubiliaus ir B. Grubliausko pastangomis — Semaphore, p.p. Vasiliauskų name, buvo suruošta Adelaidės at-kų popietė, į kurią suvažiuavo gražūs skaičius jaunesniųjų ir vyresniųjų at-kų bei svečių.

Popietę atidarė at-kų sendraugių Adelaidės skyriaus pirmininkas adv. B. Plokštis, ir kun. dr. P. Jatuliui sukalbėjus maldą, prasidėjo iškilmingoji popietės dalis. Visiems dalyviams stovint, dvi jaunuolės — Jūra Martinkutė ir Vikt. Valčiukytė įsijungė į at-kų eiles iškilmingai pasižadėdamos siekti Kristaus idealo, uoliai eiti ateitininko pareigas, aukoti Dievui ir Tėvynei. Naujasis at-kes sveikino, joms at-ko ženkliu prisegusi, A. Stepanienė, kun. dr. Jatulis, adv. B. Plokštis ir A. Kubilius.

Popietės programoje dvasios vadas kun. dr. Jatulis paaikškino at-kų principus ir pareigas. A. Stepanas jausmingai padeklamavo Prosciūnaitės eilėraštį "Broliai Kristuje". Apie tą dieną vykusį Chicagoje at-kų kongresą išsamų pranešimą padarė P. Pusedėšis. Po to programa perėmė išimtinai jaunimo: Rūta Ivoškaitė pianinu paskambino Mozarto minueta, Vikt. Valčiukytė padeklamavo Džiugo "Ugnelė", Klevas Rudzinkas, akompanuojant p. Martinkienei, vykusiai pagrojo pora dalykėlių smuiku, Rudolfas Puodžius virtuosiškai pianinu paskambino Chopeno Mazurką ir Study in B. Algis Bernaitis paskaitė nuotaikingą feljetoną "Esu lietuvis", Regina

Plokštytė graškėčiai pašoko stilizuotą polką. Programos įkarštyje atsirado visa eilė savanorių, kurie popietę praveičiam A. Kubiliui leidus, skambino, deklamavo, šoko, ir kitokius talentus rodė. Popietė baigta At-kų ir Tautos himnais.

Tačiau dar ir p. Vasiliauskienei išaišinant visus skaniais buterbrodais ir kitomis valgomomis ir geriamomis gėrybėmis, programa tęsėsi toliau — susidarė jaunųjų choras, prasidėjo šokiai, į kuriuos įsijungė ir vyresnieji, žodžiu — popietė praėjo linksmoje šeimyniškoje nuotaikoje ir dalyvavę tik vėlu vakarą nenoromis skirstėsi.

sp.

LIETUVISKA STOVYKLA JAUNIMUI

Š. m. rugsėjo mėn. 4 d. ALB Adelaidės Apyl. Valdyba susaukė jaunimo organizacijų, šešt. Mokyklos atstovus ir pereinamosios vasaros ateitininkų stovyklos organizatorius pasitarti šios vasaros stovyklų reikalu.

Valdybos pirm. kun. dr. Jatulis išdėstė būsimo stovyklos galimumus ir pakvietė atstovus pareikšti tuo reikalu savo nuomones.

Iš ateitininkų atstovo kalbos paaikškėjo, kad jie, kaip ir pernai, yra numatę ruošti panašią stovyklą jaunimui, tikslu ugdyti ir išlaikyti krikščioniškai tautinę lietuvių jaunimo sąmonę, tačiau jei Bendruomenė imasi iniciatyvos ruošti stovyklą tautinės sąmonės ugdymo pagrindais, su kultūrine programa ir aiškia dienotvarke, tada at-kai savo sumanymo atsisako, visas savo jėgas atiduoda Liet. Bendruomenei ir įsijungia į vienos bendros stovyklos ruošimą, kuri turėtų apimti visą Adelaidės lietuvišką jaunimą.

Skautų atstovas pareiškė, kad jie yra nutarę nuo š.m. gruodžio mėn. 26 d. ligi sausio mėn. 2 d. ruošti skautų stovyklą palapinėse Lobethaly, su specifine skautiška programa. Į stovyklą bus priimami ir ne skautai.

Šeštadienio mokyklos atstovas pasisakė, jog nemano, kad pati mokykla galėtų suruošti vasaros stovyklą, bet pažadėjo mielai prisidėti visomis išgalėmis prie bendros stovyklos.

Po ilgų diskusijų nutarta, kad Adelaidės Apyl. Liet. Bendruomenė ruošia lietuvišką vasaros stovyklą liet. jaunimui. Beliko išspręsti tik patalpų klausimas.

Reikia pasidžiaugti, kad visoje ALB istorijoje šis Adelaidės Apyl. Valdybos nutarimas ar tik nebus pats pirmasis žingsnis, žengtas link lietuviškojo jaunimo. Pagarba pionieriams!

as

GEELONGAS

MELBOURNISKIAI GEELONGE

Š.m. rugsėjo mėn. 5 d. Melbourne ateitininkai viešėjo Geelonge. Vakare, Asby Hall, Melbourne ateitininkų — scenos mėgėjų būrelis pasirodė su 2-jų veiksmų scenos vaidyba: "Senbernio Galas" ir kupletais bei parodija.

"Senbernio Galas", berods, tęsinys Geelonge matyto scenos vaidybos: "Vienungio Teismas" lengvas ir linksmas dalykėlis, humoristinėje formoje nagrinėja "senbernių problemas", kurios labai lengvai scenoje išsispindžia ir baigiasi "trijų porų" pavidale.

Nepripratusi prie Melbourne "aukštosios politikos" geelongiško klausytojo ausis, kupletus sutiko saltėliau. Jau nuo seno Geelonge toki dalykai kaip Tautos Fondas arba Lietuvio pasas, yra išėjęs iš kupletinės formos.

Tikros tolerancijos ženkle Geelongo sk. draugovės skautės, sesės S. Karpalavičiūtė ir O. Česekaitė, Melbourne ateitininkams — vaidintojams įteikė dvi didelės gėlių puokštes.

Po programos sekė linksmi šokiai ir žaidimai.

Dalyvis

MELBOURNAS

ATSISAUKIMAS Į MELBOURNO BENDRUOMENĘ

Mieli Tautiečiai!

Jūs mus išrinkot per savo atstovus ir organizacijų delegatus (1953.IX.26) į Namų Įsigijimo 5-ųjų asmenų komitetą. Nors jau pirmieji žingsniai namams įsigyti buvo žengta 1950 m., tačiau šis komitetas neperėmė iš ankštyvesnių darbuotojų nieko, išskyrus apie £50 aukų, esančių banke Namų Fondo sąskaitoj. Kelis metus bastomės po svetimas sales, kambarius.

Susisiekiu su Adelaidė, maloniai gauta ten sudaryti laikini Namų — Klubo Įstatai, kuriuos išvertus į lietuvių k. ir sutraukus į kelis sakinius Tamstos pamatysite ant laikinų akcijų ir pasižadėjimų. Akcijos bus po £5 viena ir kuo daugiau jų įsigysit, tuo palengvinsit ir pagreitinsit Namų Įsigijimą tautiniams, kultūriniam ir socialiniams tikslams.

Pradinė suma reikalinga £4000 (800 akcijų), tik tada galima pradėti namus — pastatus žiūrėti, pirkti ar statyti. Tik tada sušaukus akcininkus — dalininkus galima sudaryti tikrieji Įstatai ir juos užregistruoti valdinėse įstaigose. Be abejo, dar £4000 reikės vėliau. Atseit, pradžiai reikia išplatinti 800 akcijų ar pasižadėjimų. Nesinorėtų abejoti, kad tai yra sunku praturtėjančioj bendruomenėj su daugiau nei 2000 narių.

Akcijos ir akciniai pasižadėjimai bus pradėti platinti per Rugsėjo 8-tos (Lietuvių Tautinės Dienos) minėjimą. Tą dieną vardan mūsų bendruomenės kultūros, papročių, ypatingai jaunimo išlaikymo tremtyje visi dėkimės į šį vaju.

Šie Namai — Klubas nebus būrelio žmonių, valdybų ar komitetų namai, tai bus visų lietuvių — dalininkų, atseit bendruomeniniai, tautiniai namai.

Ne tik patys įsigykite akcijas, pasižadėjimus, bet ir paraginkit kaimynus, pažįstamus, bendradarbius. Reikia, kad visa Melbourne Bendruomenė būtų savininkai ir akcijų platintojai. Tada Namai — Klubas bus bendras, prasmingas.

Tikime Tamstų maloniai pareiga. Tikime, jog Melbourne lietuviai nori turėti savus lietuviškus namus ir juos turės.

Alg. Žilinskas
Namų K-to vardu.

INFORMACIJOS

VISI PAS KREPŠININKUS!

Ryšium su įvykstančia Lietuvių Sporto svente spalio mėn. 29-30 d.d. Melbourne, Adelaidės krepšinininkai ruošia **VAKARĄ — BALIŲ**, į kurį kviečiami visi atsilankyti.

Vakaras ruošiamas jaukioje Flinders Hall, Flinders St., š.m. rugsėjo mėn. 24 d. Pradžiai 7.30 val. vak.

Bilietai gaunami pas krepšinininkus ir E. Taparauską. Anksčiau įsigijusiems bilietus, bus rezervuota geresni staliukai.

Tad prisiminkime mūsų krepšinininkus, kurie aukštai iškėlė lietuvių vardą savo laimėjimais. Šiandien paremkim juos savo atsilankymu ir padėkim jiems išvykti į Melbourne Lietuvių Sporto Sventę.

VYTIS FUTBOLŲ SEKCIJOS šaukiamas nepaprastas visuotinis susirinkimas

š. m. spalio mėn. 3 d. 11,30 (tuojau po pamaldų) šv. Juozapo bažnyčios salėje.

Susirinkime futbolininkų dalyvavimas būtinas. Taip pat kviečiami susirinkime dalyvauti Vyties Futbolo Sekcijos rėmėjai ir bičiuliai.

Vytis Futbolo Sekcijos Valdyba.

PRANEŠIMAS

Pranešama, kad sutvarkius visus paruošiamuosius darbus, Geelongo Lietuvių Namų statyba — pradėdama š.m. rugsėjo 18-19 dienomis.

Pirmąją kasimo darbų grupę sudaro ALB Geelongo Apylinkės V-bos ir namų statymo komiteto nariai — viso 11 žmonių.

Lietuvi, šis istorinis Geelongo lietuvių žygis, reikalingas Tavo aukos — nebūk šykštus.

J. Pelenauskas
Tech. Komiteto Vedėjas.

PRANEŠIMAS APIE SKAUTŲ STOVYKLĄ

Adelaidės lietuvių skautų ir skaučių stovykla numatoma nuo 1954 m. gruodžio mėn 26 d. iki 1955 m. sausio 2 d. Stovyklai vieta parinkta prie Lobethalio, jai vadovaus Adelaidės lietuvių skautų ir skaučių vadovai. Stovyklos mokeskis

numatoma bus nedaugiau kaip £2 už visą laiką.

Stovyklauti galės ir neskaudai-ės, nejaunesni kaip 12 metų (atskiris atvejis nuo 11 metų). Norį stovyklauti neskaudai-ės, gavę tėvų leidimą, prašomi registruotis ne vėliau kaip iki rugsėjo 26 d. pas skautų vadovą V. Stasiškį, 2 Pleasant Ave., Glandore, S.A.. Registruojantis stovyklos mokesčio mokėti dar nereikia.

JŪROS SKAUTŲ DEMESIUI

Pakartotinai kviečiu visus jūros skautus ir vadus esančius bet kur Australijos kontinente, kuo greičiau susisiekti su manim dėl jūros sk. veiklos išvystymo.

Taip pat pas mane galima gauti jūros skautų ženkliukų (15 šil.), knyga "Buriavimas ir Jūrininkystė" (£1) ir instrukcijos dėl vienetų steigimo bei veiklos.

Mano adresas: 3 Walker St. Northcote — Melbourne, Vic.

Vyr. valf. Alg. Žilinskas
Rajono Jūr. Sk. Skyr. Vedėjas.

SKAUTAI ESPERANTININKAI

Prieš antrąjį pasaulinį karą skautai esperantininkai buvo susiorganizavę į skautų esperantininkų lygą — Skoltag Esperantista Ligo.

Sąjūdis taip pat leido savo laikraštį "Skolta Bulteno" ir prapagavo šią tarpautinę kalbą.

Praūzus karo audroms vėl buvo atgaivinta Skolta Esperantista Ligo ir pradėtas leisti žurnalas "La Skolta Mondo". Lietuviams šis sąjūdis nėra svetimas ir daug lietuvių, kalbančių esperantiškai, priklauso Lygai.

ATSIŪSTA PAMINETI

Tautos Fondo Atstovybės Kanadoje Hamiltono skyriaus **METRASTIS**, apimęs laikotarpį nuo 1951 m. gegužės 27 d. iki 1954 m. gegužės 27 d. Viršeliai daif. St. Dramanto. 82 pusl.

KNYGŲ LENTYNA, Nr. 3-4 (70-71) 1954 m. kovo-balandžio mėn., Lietuvių Bibliografinės Tarnybos biuletenis. Leidžia VLIKas. Adresas: 602 Harvey St., Danville, Ill. USA. Prenumerata metams 1 dol. (9 šilingai).

GIRIOS AIDAS, miškininkystės žurnalas. 1953 m. II pusmetis. Nr.2. (9-10). Leidžia: Lietuvos Miškininkų Sąjunga. Išeivijoje. Redaguoja: Prof. J. Kuprionis. Adm. adresas: P. Norkaitis, 2217 West 50 Pl., Chicago 9, Ill. USA.

Mažai 3 asm. šeimai ieškau išnuomuoti 6 mėnesių laikotarpiui butą arba namą. J. Mockūnas, 5 Walsh Str., Southwark.

Gautas laiškas Andriui Vaičiulevičiui. Atsilimti AL redakcijoje.

LIETUVISKA MUZIKA NAMUOSE

Būdami toli nuo Tėvynės galite girdėti savo namuose gerųjų dienų prisiminimui lietuvišką muziką, užsisakę **Lietuviškas Plokšteles**

Plokštelių kaina, įskaitant ir persiuntimo išlaidas, — 8/6. (Kelios, sąraše pabrauktos, 11 š.). Pristatymas užtikrintas. Prašykite plokštelių sąrašo — **Dainora Daunoraitė, 49, Thornton Av. London W. 4, England.**

NERIZIKUOKITE SAVO GYVENIMO PARTNERIU!

Jeigu esate vienišas, jūs būsite supažindintas korespondenciniu būdu su norimais draugais-ėmis. Naujieji ir senieji australai visų luomų, amžiaus ir religijos yra mūsų tarptautinio klubo nariai. Jokių įsipareigojimų. Dėl platesnių informacijų, pridėdant pašto ženklą atsakymui, rašyti:

Milton's Friendship Club (Reg'd), Dept. 4 Box 2871 G.P.O., Sydney, NSW.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei — £1.6.0. Atskiuro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati.

Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniam skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0.

Adresas: Australijos Lietuvis 35 Cator St., Hindmarsh, S.A. Tel. LU5827

The Australian-Lithuanian The Lithuanian fortnightly in Australia. Publisher: J. Glušauskas. Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. Telephone: LU5827

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJE

90, Rundle Street	Port Pirie	Hindmarsh
Unley Road	Port Lincoln	Hindley Street
Mount Gambier	Port Adelaide	Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas